

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Első sorban heti sor egy sor 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Hirdetés heti sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 362.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Fordulat előtt.
- Változás a virillisták névjegyzékében.
- Nincs béke.
- Harminc százalékos házbéremelés.
- Megtámadott mandátumok
- Halálra ítélték Regulát.
- A színész lakást keres.
- Új városi adó
- Megsemmisítették Sulkovszky hercegnő házasságát.
- Vezérigazgató változás a Magyar Banknál.
- Tarkaságok.

Halálos ítélet.

Arad, október 31.

Szalma Istvánnak megbélyegzett sirján még fü se nőtt s már új vőlegénye van az akasztófának. Regulát, a rablógyilkos asztaloslegényt a miskolci esküdtek halálra ítélték.

Ezer esküdtképes polgár közül kilencszázkilencven bizonyára így szavazott volna Regula fölött s ennek okán az ítélet nem kelt meglepetést. Az esküdtek a társadalom érzéseit képviselik s ez az érzés elejétől fogva, amikor az első gyanu megbizonyosodott, egész a bizonyító eljárás befejezteig gyűlölettel és boszúvágygyal fordult a kaputos gonosztevő ellen, aki rabló szándékát három ember életén keresztül valósította meg. A főtárgyalás alatt pedig ugyszólván semmi se akadt, ami csak kevés rokonszenvet, mentő hangulatot, vagy szánalmat hozott volna a vádlott mellé. Maga a törvényszéki elnök, — amint a nyilatkoza-

taiból kitetszik, — szinte érezte, hogy egy előre bizonyos, kikerülhetetlen ítéletnek keretét adják meg a főtárgyalással, csak azon igyekezett, hogy ez a keret a törvénynek, az igazságszolgáltatás tárgyilagosságának és komolyságának feleljen meg.

S a halálbüntetés eltörlésének küzdői aligha toborozhattak volna hivatkozott a miskolci főtárgyalás hallgatóinak s arról szóló tudósítások olvasóinak tömegéből. Az emberekben a meggyilkoltak iránt való szolidaritás nyilatkozik meg, amikor azok életéért a bűnös életét követelik s a társadalom önvédelme követeli az elrettentő példát mindazok ellen, akikben akárminő hajlam vagy elkorcsosulás a pénzszerzés olyan ötleteit támasztaná, mint a minőnek Regula Ede engedett.

Csak hogy — megfoghatatlan ez és szomorú, — éppen az elrettentő hatása nincsen meg az ilyen ítéleteknek és azok borzalmas végrehajtásának. Az utóbbi esztendő során egyre sűrűbb dolga lesz Fadd egyszerű polgárának, s mintha a halálos ítélet szaporitáná a legelvetemültebb bűnöket. Papp Béla, a szatmári gyilkos kivégzése előtt körülbelül hét-nyolc évig nem volt akasztás Magyarországon. Az idén pedig, úgy látszik, kettő akad, ha ugyan a temesvári zálogházi rablógyilkos és a lágymányosi gonosztevő négyre nem emelik föl a bitók számát. Van-e igazi elrettentő

hatása a halálbüntetésnek, ahol a különös durvasággal, kegyetlenséggel és cinizmussal elkövetett rablógyilkosságok ily szaporán váltják egymást? Pedig Regula Ede betűt olvasó ember volt, a temesvári Balázs szintén, akik alighanem elolvasták a Szalma István kivégzéséről szóló, vérhabos, borzalmas tudósításokat: vajon nem kísértett előttük a bitófán lógó Szalma, mikor a bűn elkövetésének, vagy elhatározásának pillanata előtt állottak?

Most minden valószínűség szerint megint akasztanak. Es akármennyire igyekeznek az emberkulturáltabb nézőpontra jutni, s a halálbüntetés ellenes álláspontra jutni, — ép a gaztetteknek megdöbbentő szaporodása, azok bárdolatlan részletei elállják az ahhoz vezető utat. Es ha látjuk is, hogy az akasztások nem eléggé elremitő, megfélemlítő hatásúak: szinte ösztönyszerűen nyulunk a legerősebb fegyver felé, amelyet a bűnösökkel szemben való megtorlás és védekezés céljára az esküdtközösség a társadalom kezébe adott.

... Halottak napjára a halál odaállt Regula mellé. Egyszer állt mellette: akkor az ő keze útján vitt el három emberéletet. Ha a halottak napján való kísértetjárás, amelyet az ez alkalomra szánt szindarabok jelenetnek, valóság lenne, akkor a három Czeizlernek lelke bizonyára elébe állana a börtönben, ahol életének rö-

Egy szőke asszony árnya.

— Halottak napja. —

Írta: Vértessy Gyula.

Egy nap az övök minden esztendőben. Az Élet évente egy napot szentelt a Halálnak. Pedig tulajdonképpen életünk minden perce a halálé. S minden pillanat, ami még a miénk, elhódítás a haláltól. Hiszen az életnek csak egy igazi célja van, amit minden embernek be kell látnia, aki gondolkozik: a halál. Csak hogy nem igen merünk ám gondolkozni!

A halál gondolatait elhallgattatjuk magunkban s csak egy napot adunk a Halálnak. Hiszen csak nem is lehet mindenki olyan boldog, mint én, aki este, mikor lefekszem az ágyamba, mindig arra gondolok, hogy így fogok majd egy szép, vagy csunya este a ravatalomon is feküdni.

A legtöbb ember a halottai emlékét is csak ezen az egy napon engedi magához audienciára. Sőt, még ezen a napon is, november elsején, a halottak napján, ezen a napon is foglalkozunk mással is, nemcsak a halottainkkal.

Például, hurcolkodunk. Lomha, nagy butorszállítókoszik döcögnek a járdákon s az utcákat úgy elállják a markos-vállas szállítólegények, hogy alig lehet köztük ellépni. Hej, ha ezekben a jól megtermelt munkásokban igazi anarchistavér folydogálna, de szépen a földhöz vagdosnák a dílofasztaikat, finom ottománokat, rézágákat! Ha nekik nincs, másnak se legyen!

De szerencsére, nem gondolkoznak így. Öröme a butortulajdonosoknak és szomorúságára a butorkészítőknek.

Legfeljebb egyet egyet morognak munka közben, mikor a költő-ó ur siettetni őket:

— Könnyű szivarozva dirigálni! De emelné csak az ur ezt a zongorát, tudom istenem, beleszakadna!

Hát hiszen szent igaz, hogy könnyebb szivarozni, mint zongorát cipelni, csak hogy az urak élete is áll ám egyébből is, mint szivarozásból!

Meg aztán még valamit nem vesznek kellő figyelembe széles vállu, egészséges, izmos polgártársaink. Azt, hogy míg nekik gyermekkoruk óta nincs egyéb dolguk, mint cipelni a terhet, és fizikai munkát végezni jó gyomorral, jó tüdővel, hát addig, sz az ugynevezett ur, akinek az irodai levegő, meg az uri mód nyomorúságával járó életmód gyomrát és tüdejét is tönkretette, hát most is azon tépelődik, hogy ha kifizeti a házbért, miből törleszt a tizenötödikén lejáró váltójára?

Es arra is gondol, mig látszólag nyugodtan fujja a füstöt, hogy mennyivel jobb lenne napszámosnak lenni. Mert akkor nem kellene ezernégyezer koronát kiverajtékézni ezért a rongyos háromszobás lakásért, ahová most költözik a négy elkényeztetett, nyavalyás gyerekével, neurálgias, vérszegény feleségével és a maga arányát külön vesebajával, gyomorhurutjával, aranyerével és kezdődő véredényelmeszesedésével.

... S nem lehetetlen az sem, hogy jövő év

ilyenkor ez a szivarozó ur már rég kint fekszik a temetőben, elhallgattatva a bajait egy kis ólomgolyócskával, holott a dörmögő, erős legények, minden valószínűség szerint jövő év ilyenkor is egészségesen és dörmögve fogják cipelni a zongorákat.

Hurcolkodnak az élők november első szomorú napján és hurcolják ki a koszorukat a halottaknak. Persze, a halottakra való szeretetteljes megemlékezések már nem mindig kísérik a koszorúknak.

Legtöbb embernél inkább szokás, mint kegyelet dolga ez a koszoruhordás. Különböznél jobbat, hogy olyan kevés ideig él a holtak emléke. Minek élne tovább, aki meghalt? Elég bajunk van nekünk az élőkkel is, még a halottakkal is bajlódjunk?

Szerencse, hogy hamar belenyugszunk a halál, az elválás gondolatába. Megnyugtat az, hogy mi is hamarosan utána megyünk az elmenőknek.

A jobb érzésű szivekben tovább is sajog ugyan a seb, de ez már nem fájdalom, csak csak olyan csendes zsbongástéle. Pedig, mikor kaptuk a sebet, mennyire hittük, hogy sohse gyógyul be. S a vége, hogy a halottainkért való fájdalmak, melyekről azt hittük, hogy örökre beedzöttek a lelkünkbe, egy idő múlva, nem is nagy idő múlva, úgy elhalványodnak, elsimulnak, mint a régi pénzek felírásai.

S az emlékből elmosódó árnyék lesz, mely legfeljebb ha így halottak napján jön el hozzánk látogatónak. Ilyenkor azután hívják ki az árnyak a csendes, nyugalmas, fás városba,

vidre szabott napjait számolja. De a kísértetek nem járnak föl, s a halottak sorsa nem lesz könnyebb és jobb, ha a haláluk okozója a legsúlyosabb büntetéssel bünhődik. És a társadalom, amelynek ítélete a miskolci esküdtek szavában megnyilatkozik, maga se könnyebbülhet meg; — mindössze egygyel lesz kevesebb az elvetemültek légiója, amelyre a halálos ítéletek nem hatnak, s amelyek tagjaihoz csak az alkalomnak kell párosulni, hogy az emberi élet minden kimélete nélkül folytogassanak, raboljanak.

Fordulat előtt.

— A meggyült parlamenti béke. —

Arad, október 31.

Több mint három hónapja annak, hogy a magyar parlament munkája mesterséges eszközökkel meg van akasztva. A mai nappal pedig lejárt azon határidő, mely halgatag megegyezéssel ama tárgyalások lebonyolítására volt szánva, melyeket a képviselőház elnöke, Berzeviczy Albert a parlamenti béke helyreállításának érdekében megindított.

Az utolsó hetek parlamenti tudósításait olvasgatva, sajtóságos benyomást nyer a politikai élet elfogulatlan szemlélője. Benn a tanácssteremben ólomsúlytal nehezkedő unalom között folyik a szavazás afórt, hogy Budapesten a Hernád utcában megtartott népgyűlés memorandumja mely bizottsághoz utasított, míg a folyosó mozgalmas életének leírását tartalmazó jelentések lelkiismeretesen leírják, hogy Justh Gyula kivel diskurált, Dásy Zoltán pedig bajuszát rágta, amikor Holló Lajossal konferált, hogy Sággy Gyula szunnyadásiával felbredve hármat tüszentett, ami nagy politikai evolúciónak előjele. Vezérek és aprószenetek agysejtjei kibontakozási tervek megszületésével terhesek, egyszóval, míg benn a törvényhozás termében a tényleges alkotó helyett busás díjazás mellett folyik a semmittevés, addig künn a legjamborabb tere-tere uralkodik, anélkül, hogy a politika a holtpontról, melybe jutott, egy fikarcnyit is elmozdulna.

S habár a helyzet képe olyan, hogy a legkisebb emóció sem észlelhető, kétségtelen, hogy a magyar parlamentarizmus ellen most folyik a legököklőbb küzdelem s a magyar politikai élet ebben a pillanatban történelmi momentum előtt áll.

Körülbelül tíz éve annak, hogy a magyar parlament a krónikus obstrukció gyilkos betegségétől van inficiálva. Egy évtizede annak, hogy a magyar parlamentnek alig volt többsége, mely a fejét újra és újra felüti kisebbségi lázadással szemben, akaratát keresztülvinni tudta.

A múlt év folyamán az ország megnyilatkozott s a parlamentbe egy kompakt többséget küldött fel, melynek programja az volt, hogy a hangzatos jelszavak hajszolása helyett végre az áldásos nemzeti munka foglalja el uralmát. Ez a többség ott áll rendületlenül a kormány mögött s vele szemben ott látunk egy számsra nézve törpe ellenzékot, mely egyébként is politikai reputációja tekintetében is leörve tért vissza a parlamentbe, mely nem is az érvek harcával, hanem a legsivárabb technikázással akasztja meg a parlament munkáját.

A törvényhatóságok nagy többsége, köztük számos tősgyökere; ellenzéki municipium is, Oriási többségekkel kimondotta, hogy az obstrukciót elítéli, mégis Justh Gyula diktatoristai tudeökkel kijelenti, hogy addig nem lesz béke, amíg a szönyegen levő véderőjavaslat és választójogi törvény között, mely az általa kontemplált formában állapítandó meg, nem lesz meg a junktim.

A számsra nézve legkisebb pártok egyikének vezére diktál a többségnek egy olyan kérdésben, melyben még az ellenzék többi szakciója sem ért vele egyet. Nem-e feje tetetjére való állítása ez minden politikai és alkotmányos elvnek és hagyománynak?

Akadnak felfogások, amelyek az obstrukciót, mint egy hatalmaskodó, nemzetellenes és alkotmányellenes többség elleni forradalmi eszközt jogosultnak tartják. Amde ezen felfogásnak alaposan megfelel a magyar jogtudósok legkiválóbbika, Plósz Sándor, volt igazságügy-miniszter, aki bebizonyította, hogy az obstrukció egyenesen jogellenes, a parlamentarizmus jogába ütköző, annak alapjogával ellentéző cselekmény. De azt is kimutatta, hogy az obstrukció épenséggel nem forradalmi eszköz, mert a forradalom a jogon kívül álló erők mérkőzése, azonban az obstruktorok nem a saját erejüket viszik be a harcba és nem azt mérik össze a törvény erejével, hanem a házaszabályok holt betűinek merev értelmezésébe kapaszkodnak.

Az évtizedes obstrukciónak eredményeket elérnie nem sikerült, ha csak azt az egy eredményt nem, hogy a nemzetet teljes apathiába süllyesztette a politika minden fordulatával szemben, s hogy teljesen elölte a parlament és a törvényhozás iránti tiszteletet.

Ez az állapot azonban nem lehet tartós. A

parlamenti többség elment a béketerés és elnézés legvégsőbb határáig. A passzív rezisztencia nem vált be, mert beigazolódtott, hogy a kisebbség összeroppanásába és hazafias belátásába vetett remény hiu ábránd volt. A mostani obstrukciónak létalapja nincs, ha csak az nem, hogy annak harcosai, ebbeli szereplésök nélkül sohasem tennének számot a közélet terén s a békés munkálkodás terén nem volnának tényezők.

A béketerágyalások meggyültak s a mai ünneppel kezdődő rövid parlamenti szünet elmultával, döntő elhatározások elé lesz állítva a magyar képviselőház. A magyar közvélemény szorongó szívvel, de egyuttal a jobb ügy eredményébe vetett bizalommal néz a bekövetkezendő események elé.

Hogy mit hoz a közel jövő, azt nem tudjuk. De az az egy bizonyos, hogy a magyar közvélemény tulnyomó többsége lelkesedéssel fogadja és támogatja azt a törekvést, mely a házaszabályok helyes értelmezését helyreállítani, az azokkal való visszaélést lehetetlenné tenni s a többség akarata érvényesülését, mint a parlamentarizmus alapfeltételét biztatja akarja.

A koalíciós korszak egy vezető államférfia mondotta, hogy az a parlament, mely nem tudja önmagát fegyelmelni, az elveszti a világ tiszteletét s kijelentette, hogy ha a parlament nem fogja az obstrukciót lehetetlenné tenni, akkor be fog következni egy nagyobb november tizennyolc, csak hogy a nemzet akkor ennek az inscenírozóját nem fogja a politikai élet színteréről elsöpörni, hanem mint a haza megváltóját fogja ünnepelni.

Illusztris helyről jött e szózat s érdemes arra, hogy most az utolsó percben megszületessék.

A magyar közvélemény át van hatva attól a tudattól, hogy ha az ország nem akar Lengyelország sorsára jutni, meg kell szabadulnia az obstrukció krónikus betegségétől.

Spectator.

A képviselőház ülése. Budapestről jelentik: Egyhangu technikával húzta ki az obstrukció a mai ülést is, azután ötnapos vakációra ment széjjel a Ház. Kabos Ferenc elnökölt s kérvényeket és fölratokat mutatott be, melyekre Vertán Endre ellenindítványa folytán névszerinti szavazást s annak a következő ülésre halasztását kérték. Ezután a Ház áttért a napi-rendre, amelyen hét névszerinti szavazás s utolsó pontnak a véderőjavaslat állott. A javaslatához ma Bzony Akos készült hozzászólói, beszéde azonban elmaradt s így az ülésen végességig névszerint szavaztak.

ahol nincs házbér, hivatal, se váltólejárát, se aranyér.

Engem leggyakrabban meglátogat ilyenkor egy szöke asszonyka árnya, akinek a sirjára ilyenkor mindig leküldök egy kosár fehér szegfűt. Az ő kedves virágait. Míg élt sohse volt szabad virág nélkül menni hozzám.

— Ugy fázom virág nélkül —

Most már virággal is fázik bizonyára. De azért jobb neki ott. Igaza volt, mikor föbelötte magát. Okosabbat nem is tehetett volna. Miért várta volna be, míg szárnyából rendre kihullnak a tollak, hogy azután szárnyatlanul belehulljon a pocsolyába.

Igy legalább fehér szárnyakkal fekszik odalent.

Igy jön el most is hozzám. Egészen olyan-nak látom, aminő volt életében. S lázas ábrándozás közben szinte érzem, mikor hideg, fehér keze kezemhez ér s lágy, sutogó hangját is hallom:

— Milyen jó odalent! Csak te is velem lennél már!

— Édes kis asszonyom! — s át akarom ölelni lázalmamban az üres levegőt.

Kijózanodva, megszegyenülten kergetem a lelkemet vissza a való világba. De hiába. A beteges káprázat játszik velem tovább. Hátam mögött az ő vidám, csengő kacagását hallom:

— Ugy-e, szeretnél elkergetni? Csak hogy nem megyek ám. Én sem kergettelek el, mikor el kellett volna, hát te se kergetess. Majd elmegyek később magamtól is. Eljöttem megköszönni a virágaidat. Nézd, egy itt van belőlük. Csakugyan ott volt egy szál fehér szegfű, beleszúrva a nalántékába, abba a kis perzselt

szélű sebhelybe, melyet maga nyitott utjául a halálnak.

S a fehér szegfűs árny, mintha beszélne hozzám:

— Ugy-e, jól áll itt a sebben a virág? Az életemben is így volt mindig. A virágjaim vagy véresek, vagy könyesek voltak. De nem fájt se a köny, se a vér. Virágokért, gyönyörűségekért érdemes eltűnni mindent. Most se fáj a seb, akkor se fájt! Hidd el, édesek az utolsó percek. Olyanfélét éreztem, mint mikor téged először megcsókolalak. Ha te engem még egyszer csókolhatnál! Csak hogy hallottat élő nem csókolhat, ugy e?

— Meg akarlak csókolni, — kiáltottam, s megint átkaroltam az üres levegőt...

Azután az ab'akhoz rohantam s kinyitottam, hogy ömöljön be a friss, hideg levegő; hogy józanítson, hogy ébresszen fel.

Az őszi este ködös, nedves homálya be-szállt s az én kis szöke látogatóm eltűnt. Visz-szament oda, ahol bizonyára jobb neki.

S nekem is jobb, hogy ott van. Azóta, hány százszor ráuntunk volna egymásra; az élet ezer apró kellemetlensége, a nyomoruság, a bajok, hogy elidegeníthettek volna minket egymástól! Azóta rég elfeledtem volna szegénykét, rég elhagytam volna, talán a nevére sem emlékezem. S mi lett volna belőle? Én utánam jött volna a második, harmadik szerető. Érezte ő ezt. Azért ment el az első után, a második elöl.

S így maradt az enyém örökre! Ostoba szó; örökre! Hiszen az egész élet perc csak. De addig a percig az enyém marad. Meg kellett halnia, hogy a szerelem életben maradjon...

Szóval, nagy okosan, ahogy rendesen meg tudjuk magunkat nyugtatni, én is megnyugtattam magam. Hogyne! Hiszen jobb megoldás nem lehet, mintha az embernek a kedvese föbelövi magát. A kedves emlék is megmarad és semmi kellemetlenség sincs többé. Hanem azért mégse mertem odahaza maradni, minden megnyugtató, bölcs filozofálásom mellett sem.

Mégis félttem attól a fehér szegfű szép halottól.

Elmentem otthonról. A fiúk közé, a vig legények asztalához, a régi korcsmai kompániánkba. Mind ott voltak s jókedvűen borozgattak, kacagtak, tréfás törtétiákat meséltek, mintha szó se lenne halottak napjáról.

Ejfel táján már szerflett vidám kezdett lenni a hangulat. Én is ittam szokásom ellenére, mert éreztem, hogy a mámorra szükségem van, hogy kiverjem a fejemből azt a boldond esti hangulatot.

Egyikünk kacagva emelt poharat a halottakra:

— Eljenek a halottak!

— Eljenek, — kiáltottam én is, de egyszerre csak valami kijózanító hidegség futott rajtam keresztül, mert mintha az én fehér szegfűs, sebhelyes halottamat megint magam előtt láttam volna. Felkapott egy poharat s koccintott velem:

— A viszontlátásra, jövő év ilyenkorra!

Milyen kényelmes dolog is egy ilyen halott szerető! Egy esztendőben egyszer látni! Az ilyet aztán igazán örökre lehet szeretni! De csakis az ilyet...

Változás a virilisták névjegyzékében. (Dengl testvérek felebbezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Arad város virilistáinak névjegyzéke, amelyet az igazoló választmány szeptember 30-án tartott ülésében állított össze, változni fog és pedig úgy, hogy Dengl Lajos és Dengl Rezső, akik a törvényhatóságnak virilis jogon éveken át tagjai voltak, de a jövő évre a lajstromból kihagyattak az igazoló választmány által, a bíráló választmánynak Urbán Iván főispán elnöke alatt ma tartott ülésében hozott érdekes határozatával újból bekerülnek a közgyűlésbe.

A bíráló választmány mai ülésén felülvizsgálat alá vette az igazoló választmány által összeállított virilis névlajstrom ellen beadott felebbezéseket s hosszabb vita után csak Dengl fivérek beadványában foglaltakat téve magáévá, helyt adott a kérelmeknek, míg a többi felebbezést elutasította.

Szabó József aradi lakos kifogást emelt az ellen, hogy Múlek Lajos dr., Steiner Ferenc és Szántay Lajos bekerültek a lajstromba, még pedig olyképen, hogy mint oklevéllel bíró egyének nejeik adóját is kétszeresen számították. Megemlítettkék, hogy már az igazoló választmányban hosszabb vita folyt afelől, vajon azok, akik a törvényes indokok alapján kétszeresen számították a saját adójukat, jogot formálhatnak-e arra, hogy nejeik és kiskorú gyermekeik adójával is ugyanez történjék. A bíráló választmány is ugyanazon álláspontra helyezkedett, amelyet az igazoló választmány foglalt el, az összes adókat kétszeresen számította és a felebbezést elutasította.

Hady Antal, aki elkésetten jelentette be az igazoló választmánynál, hogy mint neje vagyonának kezelője, kéri annak adójának beszámítását és ezért megfelebbezte a lajstromból való kihagyatást, azt vitatta, hogy neki egyáltalán nem volt kötelessége a jelentkezés, mert ezt a törvény csak azokra írja elő, akik a nő adójának megkésztetését kívánják. Nem fogadta el a választmány ezt az okoskodást és a felebbezést nem vette fel a lajstromba.

Érdekes Dobiaschy József felebbezése, aki az adóalap csökkenése miatt maradt ki a lajstromból. Azt vitatja, hogy az igazoló választmány tévesen állapította meg az ő adóját, mert véleménye szerint az ő egyenes állami adójába beszámítandó az az elsőosztályú kereseti adó is, melyet ő a munkásai és alkalmazottai után a városi pénztárba befizet. A bíráló választmány ezzel szemben úgy határozott, hogy a felebbezést elutasította, mert a munkaadó csak kezelője ennek az adónemnek, illetve a törvény őt teszi felelőssé, hogy az adót az állam megkapja, de a munkást illeti meg az adófizetésével járó minden jog.

Helyt adott a választmány, mint említettük Dengl Lajos és Dengl Rezső felebbezésének, kiket az igazoló választmány kizárt a jövő évi virilisek sorából. Denglök tudniillik eladták a nagyváradi házvásárló konzorciumnak Boros Béni tér és Munkácsy-utca keresztesítésénél álló házaikat és épen ma kerültek az ingatlanok a konzorcium tulajdonába. A városi adóhivatal tudva azt, hogy Dengl testvérek csak november 1-ig birják a házakat, a legtöbb adófizetők lajstromába bejegyezte, hogy csak november 1-ig fizetik. Az igazoló választmány ennek alapján azt a felfogást vallotta, hogy a jövő évi virilis jog már nem illeti meg Dengl testvéreket. A bíráló választmány ezzel ellenkezőleg fi-gyelembe vette, hogy 10 hónapig adófizetők voltak és minthogy a jövő évi lajstrom az ez évi adómegállapítás alapján készült, nem zárható ki a törvényhatóság közgyűléséből.

A november havi közgyűlésre terjeszti be az igazoló választmány az általa összeállított névsort, míg a bíráló választmány határozatai csak akkor válnak jogerőssé, ha ellenük nem adnak be panaszt a közigazgatási bírósághoz, amely véglegesen dönt a vitás kérdések felett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre október 29 ikére hirdetett és elhalasztott választmányi ülését november 1-én szerdán este fél 9 órakor

a kör ideiglenes helyiségében (Hasszinger utca 5. sz.) alatt tartja meg, amelyre a tisztikart és a választmány tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

Nincs béke.

— Leszámolás az obstrukcióval. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 31.

A parlamenti helyzet mai napon erősen kiélesedett. Berzeviczy Albert ugyanis a mai napon befejezte akcióját, amely a normális parlamenti tárgyalások lehetővé tételét célozta. A házelnök fáradozása nem járt eredménnyel. Az eredménytelenségnek oka abban rejlik, hogy az ellenzék különböző csoportjai maguk között sem tudtak megállapodásra jutni azokra a feltételekre nézve, amelyek mellett a normális parlamenti tárgyalásokat egyértelműleg biztosítani hajlandók volnának. Ilyen körülmények között a kormány nem is juthatott abba a helyzetbe, hogy az elébe terjesztett békeproponciókról állást foglalhasson, mivel az ellenzék egységes proppozíciókban megegyezni egyáltalában képtelennek bizonyult. Ez a helyzet tiszta képe.

Ezen a helyzetnek megfelelőleg a kormánynak már most meg kell állapodnia a maga követendő taktikájában. Az kétségtelen, hogy a *technikai obstrukció* tobzódását a többség ölni tett kézzel tovább nézni nem lesz hajlandó. Előre látható, hogy mindennek előtt megakadályozandó lesz, hogy a technikusok a házszabályok nobilisan szabadelvű magyarázásával tovább is a normális munka kerékkötésének céljára visszaéljenek és hogy rá kell majd térni a házszabályok olyan *interpretálására, amely a tanácskozási rendet biztosítja.*

Nehéz napok következnek az obstrukcióra, mely az egész ország határozott erős ellen-szenvének közepette és a közvélemény által elítélve semmi támaszra sem számíthat, mert szinte osztatlan az ország felfogása arra nézve, hogy ha az önmaga között és céljai tekintetében teljesen meghasonlott ellenzéki csoportok még a békének és az ország nyugalmanak árát sem képesek megállapítani, akkor valóban nem marad más hátra, mint hogy az obstrukcióval a többség leszámoljon. A szétforgácsolt heterogén ellenzékkel egy egységes, lelkes és tömör többség veszi fel a harcot, mely az igazságos ügyben vetett hitének lelkesedésével készül a megütközésre.

A békeakció meghiusulásáról ezt a hivatalos kommunikét adta ki:

Miután a béke érdekében folytatott tanácskozások során nem sikerült a parlament normális működésének helyreállítása céljából oly feltételeket precizirozni, melyek az egész ellenzék egyetértő fölfogását fejeznék ki, a kormány a felszínre került kívánásokban és nézetekben nem lát e.éggé szilárd alapot arra, hogy a békés kibontakozás érdekében az ellenzékkel közvetlen tárgyalásba bocsátkozzék.

Tanácskozás a teendőkről.

Berzeviczy Albert tegnap értesült róla, hogy az ellenzéki pártok hármas bizottságának munkája eredménytelenül végződött. Ma reggel közölte ezt Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel. Héderváry gróf nyomban ezután Tisza István gróffal tanácskozott, Tisza István gróf pedig Kabos Ferencsel, a Ház alelnökével. Nyomban ezután a távollévő Lukács László és Zichy János gróf kivételével, a kormány valamennyi tagja tanácskozásra gyűlt a miniszter-nökhöz. Ezek a tanácskozások a körül forogtak, hogy a békeakció meghiusulása folytán a kormány és a Ház elnökségének további tennivalóit és magatartását megállapítsák, ezek közt pedig első sorban a Ház munkaprogramját.

Tisza házelnöksége.

A tanácskozásról a legkülönbözőbb hírek keltek szárnyra a folyosón. Általában egyhangú volt az a vélekedés, hogy Berzeviczy Albert már most le fogja vonni a béke meghiusulásának következményeit s lemond elnöki állásáról, s ezzel újra aktuálissá válik a házszabályok szigorubb kezelésének s az obstrukció erőszakos letörésének kérdése. Abból a körülményből, hogy Héderváry Károly gróf miniszterelnök a Berzeviczyvel folytatott tanácskozás után Tisza István gróffal tárgyalt, mindenki arra következtetett, hogy Tisza lép Berzeviczy örökébe s ő vállalja a rendszabályozás munkáját. Tápot adtak ennek a kombinációnak azok a nyilatkozatok, melyeket Tisza az ülés ideje alatt a folyosón nagyobb társaság előtt tett.

— Az ellenzék — mondotta egyetek közt Tisza — három hónapon át azon nyargalt, hogy Héderváry bukását előidézzék. Mikor azonban látta, hogy ez a terve nem sikerülhet, több-kevésbé elfogadható békeajánlatokkal állt elő. Nekem ezekről mindjárt az volt a benyomásom, hogy ezzel csak a munkapárt tettejét és harcokészégét akarják béklyóba verni s a folytonos várakoztatással energiáját megbénítani. Remélem, hogy ez nem sikerült.

Tisza ezután így folytatt :

— Mikor azt látjuk, hogy az obstrukció három hónap óta a házszabályok minden rejtett eszközét fölhasználja arra, hogy garázdálkodhassék, akkor kötelességünk ezzel szemben a házszabályok igazi szellemét érvényesíteni.

Itt többen közbevetették: Hogyan gondolja ezt Tisza leh tségesnek. Erre Tisza állítólag ezt felelte volna:

— Ha arra kerülne a sor, hogy én találjam meg ezeket a módokat, én vállalkoznék rá.

Tiszának ezt a kijelentését mindenki úgy magyarázta a folyosón, hogy ő kész elvállalni az elnökséget s az obstrukciót lehetetlenné tenni.

Tisza mikor ezt a vélekedést hírül vitték neki, nyomban megcáfolta, mintha ő az elnökség elvállalásáról nyilatkozott volna.

Andrássy Gyula gróf Tisza kijelentéseire ezt mondotta:

— Ha ellensége lennék Tiszának, örülnék rajta, hogy ilyen képtelen dologra vállalkozik, de mert barátja vagyok, csak sajnálni fogom, ha csakugyan megteszi. Én különben nem ismerem el jogforrásnak az erőszakot s nem engedelmességeknek az így módosított házszabályoknak. Inkább csendőrékkel vitetem ki magamat a parlamentből.

Párhuzamos tilések.

A kormány terve egyelőre különben az, hogy parallel üléseken akarja már most tárgyalatni a véderőreformot s egyben a házszabályok energikusabb alkalmazásával korlátozni a technikai obstrukciót. A kérdés már most az, vállalkozik-e erre a mostani elnökség vagy nem. Erről szerzett Héderváry Károly gróf miniszterelnök tájékozódást ama megbeszélés során, melyet másodízben az ülés vége felé Berzeviczy Alberttel folytatott.

A képviselőház tehát mindenképen érdekes események elé néz már a legközelebbi napokban. Az ellenzéki pártok természetesen szintén harcias készülődéssel felelnek a kormány megmozdulására és Tisza vállalkozásának hírére s a Ház legközelebbi ülésére a képviselőket távirattal és levélben haladéktalanul fölhívják. Ez a legközelebbi ülés csak hétfőn lesz, miután a Ház ma az ünnepre való tekintettel ötnapos vakációt adott magának. Ez az idő minden oldalról a harcra való fegyverkezéssel fog elteini.

A meghiusult béke feltételei.

A béketárgyalások, amelyeket Berzeviczy Albert az ellenzéki pártvezérekkel folytatott egy békeajánlatot eredményeztek, amelyet Apponyi Albert gróf irásba foglalva adott át Berzeviczynek. Ebben az irásban Apponyi három pontban fixirozta a tisztázandó kérdéseket. Megoldandónak jelezte a véderőreform elintézésének módját, a választójogi reform alakját és végül a házszabályrevíziót.

Az így létre hozandó béke célja az lett volna, hogy a véderővita félbeszakításával a

költségvetés tárgyalását tüzzék napirendre. A költségvetéssel szemben nem használt volna rendkívüli eszközöket az ellenzék és a költségvetés tárgyalása alatt az Apponyi által precizított három pont rendezéséről gondolkodtak volna.

Am mindjárt a véderéreform elintézésénél oly nagyszabású változtatásokat kívántak az ellenzék részéről, aminket a kormány a koronával és Ausztriával fennálló jó egyetértés miatt nem vállalhatott. A választójog kérdésében pedig a Justh-párt merev magatartása állt utjába a megegyezésnek.

A kormány ezután a béketárgyalásokat jobbnak látta megszakítani.

Megsemmisítetik

Sulkovszky hercegnő házasságát.

— Az aradi árvaszék döntése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Arad város árvaszéke Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma tartott ülést és azon kizárólag Sulkovszky Ida hercegnőnek kérelmével foglalkozott, melyet annak idején ismeretett az Aradi Közlöny. Az ügyvédje utján juttatta ugyan el Aradra, de a hercegnő már mint Schmettow Bernát grófnő mutatkozik be az árvaszéknek és arra kéri, hogy a gyámhatóság beleegyezése nélkül kötött házasságát vegye utólagosan tudomásul.

Két óra hosszat tartó ülésben vitatta meg az aradi árvaszék, vajon teljesítse-e a hercegnő kérelmét és egyhangulag úgy határozott, hogy a gondnokság alatt álló uriaszony érdeke nem engedi meg az árvaszék eddigi álláspontjának megváltoztatását és mert a házasság által egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben nem talál kellő garanciát a hercegnő jövőjére, kimondotta: a házasságot nem ismeri el és törvényes faktorok által meg fogja semmisíteni.

Az egyhangulag hozott

megtagadó határozat

a következőképen hangzik:

Sulkovszky Ida hercegnő gondnokoltat azon kérésével, hogy a Bommerzigben 1911. évi szeptember hó 21-én Schmettow Bernát birodalmi gróffal az 1894. évi XXXI. törvényeikk 15. és 8. szakaszai és a német polgári törvénykönyv 1304. szakasza által megkövetelt gondnoki, illetve azt pótló gyámhatósági beleegyezés vagy hozzájárulás nélkül kötött házassága utólagosan gyámhatóságilag jóváhagyassék, illetve hogy utólagos beleegyezés adassék, elutasítjuk.

Halitzky Árpád gondnokot utasítjuk és felhatalmazzuk, hogy a német birodalmi polgári törvénykönyv 1331. és 1336. szakaszaiban foglalt rendelkezések alapján a házasság megkötésének tudomásra jutásától hat hónapon belül az illetékes német bíróság előtt támadja meg, illetve a házasság érvénytelenítése végett a szükséges lépéseket tegye meg.

A tiszti ügyészséget utasítjuk, hogy az 1894. évi XXXI. t. c. 52. szakasza alapján és 56. szakasz b. pontja értelmében a szükséges lépéseket a megtámadás iránt az illetékes magyar bíróság előtt 1911. október 9. től számított egy éven belül tegye meg.

Az árvaszék határozatának alapjául szolgált Reicher Károly városi tiszti főügyész véleményes jelentése, amely két nagy csoportra osztja azokat az okokat, amelyek miatt azt kellett javasolnia először: hogy az árvaszék ne vegye tudomásul, illetőleg ne hagyja jóvá utólagosan mint gondnok, illetőleg mint gyámhatóság a házasságot, másodsor, hogy a házasság érvénytelenítése érdekében tegye meg a kellő törvényes intézkedéseket és lépéseket.

Gróf, akit a hitelezői tartanak el.

Azt mondja a főügyész, hogy a gondnokolt elmeegyeség miatt ügyeinek őálló vezetésére képtelen és legnagyobb mérvben befolyásolható. Másrészt egyedüli örököse és várományosa milliókra menő vagyonnak és ebből a két szempontból vizsgálva Schmettow Bernát gróf egyéniségét, arra a következtetésre jutott, hogy a házasság szükséges erkölcsi alapjainak fennállását, mint a gondnokolt vagyoni érdekeinek megfelelő védelmét, kétségesnek kell tekinteni. Ezt az állítást a Schmettow ellen megindított perekből eléggé ismeretes tényekre alapítja, továbbá a következőkkel bizonyítja:

1. Halitzky Árpád gondnok betérjesztette az aradi árvaszékhez Schmettow Bernát grófnak egy levelét, amelyből kitűnik, hogy a gróf rá akarta venni a gondnokot arra, hogy a köteendő házasságra való tekintettel az általa felveendő 200000 márkás kölcsön kieszközöléséhez nyújtson segédkezet oly módon, hogy a hercegnő gondnokság alá helyezését hallgassa el s magát Sulkovszky József herceg gyámjaként tüntesse fel.

2. Az árvaszék előtt fekszik egy ítélet, mely szerint Schmettow grófnak Wachtmeister Tomasina grófaóval kötött első házassága a férj hibájából házasságtörés miatt bontott fel.

3. Schmettow gróf ellen egy végrehajtási eljárás volt folyamatban és a bíróság felfedező eskü letételére szorította, ellene elfogató parancsot bocsátott ki. A bírósági végrehajtó 1911. március hó 29-én elővezettette és Jülichában a gróf vagyontalansági esküt tett, kijelentvén, hogy hasznát hajtó foglalkozása nincsen, hitelezői tartják el, amennyiben azok kölcsönt adnak neki.

4. A főügyész tudomására hozza az árvaszéknek azt is, hogy a gróf a hercegnővel kötendő házassága érdekében felhasználta egy oly okiratot, mely visszavonás által a hasznát idejében már semmis és érvénytelen volt. Ez az okirat az, amelyet az öreg herceg Sulkovszky József állított ki a gróf részére és pedig azért, hogy ezzel a gróf bizonyítsa, hogy az öreg főúr beleegyezik leánya honosítási kérelmébe, amelyet az a gothai hercegi szász államminiszteriumhoz nyújtott be. Sulkovszky herceg nemokára, hogy ezt a nyilatkozatot kiadta, azt visszavonta, még pedig a honosítási kérvény beadása előtt és ezt a visszavonást Schmettow gróffal is hivatalosan és a törvényes formáknak megfelelően tudatta.

Abból a körülményből — mondja a főügyész a továbbiakban — hogy a gróf a házasság által az aradi árvaszékét fait accompli elé állította, pressziót akart gyakorolni az árvaszékre. Azonban ennek a presszióak könnyű ellentálni és pedig azért, mert a házasság törvény ellen, törvény által tiltott módon kötött és hogy a hercegnő ilyen tiltott cselekményt követett el, annak kieszelése és végrehajtása semmiesetre sem a gyengeelméjű gondnokolt műve, hanem Schmettow grófé, aki nem tekintette a házassági tilalom büntető szankcióját, vagy pedig bizott abban, hogy a gyengeelméjű gondnokoltat a törvény rendelkezése elérti nem fogja. Az árvaszék tiltakozása, sőt a házasság esetleges felbontása, illetve megsemmisítése csak javára válhatnak.

— Az itt előadott tények olyanok, melyek épeenséggel nem nyújthatnak megnyugvást az iránt, hogy ezen házasságnak a szükséges erkölcsi alapja megvan és hogy a házasság a gondnokolt érdekeinek megfelelő, sőt épen ennek az ellenkezőjét bizonyítják.

Tiltakozás a törvénytelen házasság ellen.

Az árvaszék elfogadva a főügyésznek a házasság erkölcsi alapjait érintő emez érvelését, határozatában ki is mondta, hogy nem adja ahhoz utólagos jóváhagyását. De elfogadta a főügyésznek ama bizonyítékait is, amelyek szerint a házasság tiltott módon és törvénytelenül jött létre és ezért megtámadható. Meg is bízta Halitzky gondnokot, hogy az Németországban, a városi tiszti ügyészséget pedig, hogy Magyarországon a házasság érvénytelenítése végett a szükséges lépéseket tegyék meg.

A főügyész vé eménye szerint ez a házasság az 1894. XXXI. t. c. 15. §-ba ütközik és ezért, mikor a hercegnő Schmettow val gondnoki, illetve az ennek beleegyezését pótló gyám-

hatósági engedély nélkül házasságot kötött, a törvény tiltó rendelkezését megszegte a az idézett törvény 124. §-a értelmében három hónapig terjedhető fogházzal és 1000 koronáig terjedhető bírsággal büntetendő vétséget követett el. Ezen megtorló rendelkezés hatálya a házassági törvény 110. szakasza értelmében a magyar állampolgárra akkor is kiterjed, ha az külföldön köt házasságot.

Tiltott házasságot kötött a hercegnő továbbá azért is, mert kihirdetés nélkül kötötte meg és a házassági törvény 110 és 113. szakaszai értelmében a magyar állampolgárnak külföldön kötendő házasságát Magyarországon is ki kell hirdetni. A Hágában kötött és a házassági jogot érintő 1902. évi egyezmény szerint a házasság hazája törvényeinek kihirdetésére vonatkozó rendelkezései kölcsönösen figyelembe veendőek.

Arra a kérdésre, hogy vajon a házasság jogérvényesen megtámadható-e, vagy sem a főügyész igennel felelt s a következőképen indokolja: A házassági törvény 53. szakasza szerint megtámadható az a házasság, melyet a gondnokság alatt lévő házasiél a gondnok beleegyezése nélkül köt meg.

Miután a főügyész így a magyar törvénykönyvből bebizonyította, hogy a házasság tiltott és jogérvénytelen megtámadható, áttér arra a kérdésre, hogy a német birodalmi jogszabályok szerint érvényes, illetve megtámadható-e? Erre a kérdésre szintén igennel felelt és ezt a német polgári törvénykönyv 1304. szakaszával bizonyítja, amely azt tartalmazza, hogy: mikor a cselekvőképességében korlátozott személy házasságot akar kötni, akkor ehhez törvényes képviselőjének beleegyezése szükséges és a mennyiben a törvényes képviselő gyám, ennek beleegyezésének hiányában a gyámhatóság pótló hozzájárulása szükséges. Tehát úgy a német, mint a magyar törvények és tétel jogszabályok szerint a gondnok, illetve gyámhatóság hozzájárulásának hiánya miatt tiltott házasságot kötött a hercegnő.

De tiltott ez a házasság a német polgári törvénykönyv 1315. szakaszának értelmében is, mely azt mondja, hogy a külföldiek — tehát Sulkovszky hercegnő is — a német birodalom területén nem köthetnek házasságot engedély nélkül akkor, ha hazájuk törvényei szerint a házasságkötéshez ilyen engedély szükséges. Már pedig a magyar házassági törvény 15. szakasza és 8. szakaszának utolsó bekezdése értelmében a hercegnő házasságkötéséhez gondnoki beleegyezés, illetve gyámhatósági engedély lett volna szükséges, mert gyengeelméjűség miatt van gondnokság alatt.

A német polgári törvénykönyv 1331. szakasza a magyar házassági törvényhez hasonlóan intézkedik a házasság megtámadhatóságáról s ennek értelmében a házasságot megtámadhatja az a házastárs, ki a házasságkötés időpontjában cselekvő képességében korlátozva volt, ha a házasság törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül jött létre. Erre az 1336. szakasz értelmében a gyámhatóság hozzájárulása alapján a gondnok, tehát a törvényes képviselő van jogosítva, míg a magyar törvény szerint a megtámadási jogot a gyámhatóság, még pedig az árvaszéki ügyész által gyakorolja.

Ennélfogva — fejezi be a főügyész fejtegetését — a hercegnő házassága a Bommerzigben érvényben levő német birodalmi jogszabályok szerint is tiltott módon jött létre s az nemcsak a magyar házassági törvény szerint, hanem a német jogszabályok szerint is jogérvénytelen megtámadható.

Az árvaszék, mint a többször említett határozatból ismeretes, a főügyésznek ezt az érvelését is magáévá tette.

AZ ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

Halálra ítélték Regulát.

— Az edelényi gyilkosság tárgyalásának utolsó napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Miskolc, október 31.

Egy héttig tartó izgalmas tárgyalás után ma az esküdtbírák meghozták határozatukat az edelényi csárdás és felesége meggyilkolásának, Regula Edének sorsáról. Három rendbeli gyilkosságban és egy rendbeli rablásban mondták ki bűnösnek a vérengző gyilkost, aki hasztalan változtatta meg a tárgyalás alatt is háromszor beismerő vallomását, nem kerülhette el a legsúlyosabb: a halálos ítélet kimondását.

Most már csak a királyi kegyelemben van reménye Regulának a bitófa felé vezető úton.

A mai tárgyalásról a következőket jelentik:

Ma reggel 9 órakor nyitotta meg Geöcze Bertalan elnök a Regula per főtárgyalásának utolsó napját. A mai tárgyalás megnyitása után az elnök mindenképp elöl a bíróság részéről az esküdtekhez intézendő kérdéseket olvasta fel.

Négy főkérdést és kilenc kiegészítő kérdést intéztek az esküdtekhez. Feltette a bíróság a kérdést az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságra, a szándékos emberölésre, a bűnrészességre és azonkívül a bűnösség minden lehetőségére.

Az ügyész a bűnrészesség kérdésének feltevése miatt semmisségi panaszt jelent be, ellenben Lengyel Zoltán védő nagy megnyugvással veszi tudomásul, hogy a törvényszék a törvény szellemének, a bűnösség minden lehetőségére feltétlenül a kérdést, teljes mértékben eleget tett.

A vádbeszéd.

Ezután Bulyovszky Gusztáv főügyész helyettes emelkedett szólásra, hogy vádbeszédjét elmondja. Mire denekelőtt vázolta a gyilkosságnak már többször ismertetőit és eddig kiderített történetét. Azután felsorolta mindazon körülményeket, különösen a hullákon észlelt fejszecsapások nagyságát, formáját, mint amelyek a Boldvában talált fejszétől eredtek, melyek mind ezt bizonyítják, hogy a gyilkosságot Regula Ede egymaga követte el. Majd így folytatta:

— Midőn a vádlott a csárdába bement, zajtalanul, csendesen, nem az volt az első ténykedése, hogy a második szobában való szekrényből a pénzt magához vegye, hanem első ténykedése az egyben megmozdult Czeizler Henrik kegyetlen lemészárlása volt. És ha gyilkos művét tovább folytatni nem akarta volna, csak pénzvágtyát kielégíteni, megkegyelmezhetett volna a szegény asszonynak és a leánynak. A gyilkos azonban nem elégedett meg egy áldozattal, de gonosz lelke szomjuhozott a többi ártatlanok vére után, mivel kétségtelen, hogy Czeizler Henrik lemészárlásának zajától a szomszéd szobában lévők felébredésével és életbenragyásukkal tanui lettek volna gaz cselekedetének. Ő tehát levágta őket rettenetes csapásaival, hogy élő tanukép ne állhassanak elő és midőn előre megfontolt szándékkal és lelketlen brutalitással megemmisítette, élettelené tette őket, ment kellő biztonsággal a homályos szobában a szekrényben lévő pénz kivételéhez, amelyet el is rabolt. Kell-e még erősebben bizonyítanunk és meggyőzőleg állítanunk, hogy vádlott elhatározott szándéka első sorban Czeizlerék meggyilkolása és csak másodsorban a pénz elrablása volt.

(Az edelényi vérnász.)

Ilyen mérvű elromlottágról, ilyen elzúllott gonoszságról, ilyen vad bestialitásról, igen tisztelt uraim, itt nem kell bölcselkednünk, itt nem kell szónokolnunk, itt nem lehet és nem szabad humanizmusról gondolkoznunk. Itt az igazság irtóztató súlyával kell büntetnünk, hogy a vadállatias embertől a társadalom meg legyen örökre mentve; fel kell lázdnia minden emberi érzésnek, hogy a megtámadott állami jogrend helyreállítsák, mint az edelényi vér-

nász legelvetemültebb gonosztevője irtóztatos mézárása, minden érzést kigunyoló eljárása megérdemel.

Végül így fejezte be beszédét:

— Felázad az emberi érzés, eláll a szív dobbanása, hogy e rémes gyilkosságot emberi lény jóbarátján, ártatlan nőknél hogyan hajhatta végre ilyen mézárással. Igen tisztelt esküdt uram, ő a rabló, egy háromszorosan bűnös, három életet gyilkolt, hogy raboljon. Mondják ki bűnösnek a rablógyilkosságban, hadd legyen e szent hely a lelkiismeret ítéletének megdönthetetlen, igazságos temploma.

A védelem.

Lengyel Zoltán védő a következő beszédet mondotta:

Esküdt uraim! Kétségbeejtően nehéz a feladat. Védencem kell ott, ahol három kiöntött ember vére kiált boszúért. Védencem kell, mikor az egész társadalom példás megtorlást követel. Amde a védőügyvédnek törvény szerinti és lelkiismerete szerint nem szabad megfutni a nehéz feladatok elől sem. A védelem nem a népszerűség, és nem az üzlet kérdése, hanem jogi és erkölcsi kötelesség, mint az orvos, aki a gyilkosságnál megsebesült tettest orvosolja. Ez az emberi feladat hozott ide és semmi más. A feltevésem nyomban az volt, hogy ilyen borzalmas bűnügyet lehetetlen nem egy bünszövetségnek elkövetnie, vagy ha ez egy ember ténye, akkor ebből a józan ész hiányzik. Mindent megtettem kötelességemen felül is saját lelkiismeretem megnyugtatójára is.

(Zsidókérdés a gyilkosságból.)

Most itt állunk anélkül, hogy világosság derült volna és tudnók ez ügy lélektani hátterét. Egy szegény kocsimáros zsidó család pusztult el. Megölték őket rongyos pár száz koronaért. Az egész magyar társadalom, mint egy ember kívánt elégtételt. Furosa, hogy ily körülmények között lelketlen emberek felekezeti kérdést csinálnak ebből és pro és kontra a névtelenek egymás után küldik a levelet. Az egyik halált kér a gyilkosra, mert zsidókat ölt meg, a másik kegyelmezni akar neki ugyanezért. Pedig az emberélet egyformán becses és nincs veszedelmesebb, mint az elfogultság. Ennek az ügynek bírálatától, ennek ki kell maradnia. És mindenki egyenlően kell, hogy osztozzék a Czeizler-család gyászában, amelynél az esküdtek jogi meggyőződését egyedül az ő tiszta lelkiismeretük irányíthatja és lehetetlen szánakozás nélkül nézni azt a másik család is, amely a tisztességes és murkás életnek példáját mutatta minden tagjában egészen mostanig és mégis kétségbeesés szélén vergődik e pillanatban. Nekünk látnunk kell a bünt egész borzalmasságában és ítélnünk kell a bűnös felett érdeme szerint, mert a bűn az objektív tényállás. A büntetés pedig az egyénre szabandó. Az egyénre, aki egy tagja a társadalomnak, akivel szemben nemcsak az egyéni kérdések, de a társadalomnak pillanatnyi felajdulásai is ítéletet szabnak, a társadalomé, amely közbiztonságát érzi veszélyeztetve, ha hasonló bűncselekmények elszaporodnak, de ezért lehetetlen a büntetőjogi gyakorlat merev igazságai előtt ezemet hunyni.

És ez a modern büntetőjog a büntetéseknel mégis a szubjektív szempontokat sem kapcsolja ki és e szerint különböztet az elmebeteg közt, akiket nem büntet az örökléssel terhelt bűnösökhöz, akiket inkább gyógyítani rendel és a társadalmi bűnösök mindjobban kialakuló egész rétege közt, akiket inkább elkülöníteni rendel, mint közveszélyeseket, mint semhogya a talis elve szerint kipusztítsa őket.

(Regula korlátolt emléje.)

A mi vádlottunk egyik kategóriába sem osztható. Nem elmebeteg, nincs is öröklött terheltég és mégsem normális. Egészséges egyvelő nem szül ilyen cselekedetet. Az ő korlátoltágának minden makacsságával és rövidlátásában.

Már a második eset ez évben, hogy teosületes kisiparosnak rossz utra tévedt gyermekét védem olyan bűncselekmények miatt, amelyeknél a büntetési tétel az akasztófa, ha a cselekményt előre megfontolták és szándékosan követték el. És itt lehetetlen fájdalom nélkül nem tapasztalni e bűnök egyik csiráját; a haj-

dan virágzó kisiparososztály pusztlását, amelynek fiai kétségbeesetten kapaszkodnának vissza az élethez és a kétségbeesítő kapaszkodás józan eszű világát zavarja össze. A munka, amely apáinkat fontartotta és nekik munkájuk kenyeret, de tisztességet is adott és most e gyermekek apáiknak küzködő vergődését látva, megfogognak. Nem hisznek a rendes úton való boldogulásban. Könnyebb pénzszerzés vágya kapja meg őket és viszi a bűn útjára. Foglalkozásukból eredő eltökéltséggel és makacssággal nem tudnak megbirkózni a lelkükben elhelyezkedő hamis képzetekkel, amelyek ott gyökeret vernek, felnőnek és elhatalmasodnak.

Ezen az úton lett Fekete Vilmosból rablógyilkos és ezen az úton fogamzott meg a bűn gondolata Regula Edében, akit a szerelem, az idő előtti családalapítás gondolata indított a mostani útjára. A könnyű pénzszerzés gondolatából jött a lopás, a lopás keresztülviteléből az emberölés, az idegen pénzbírásának gondolatától az embervér, az embervérből a többi.

Segíteni nem tudunk a történeteken, csak magyarázni. És a magyarázat mellett vizsgálni kell az ügy tényállását és ez összesen két kérdésből áll. Előre megfontolt szándékkal ölt-e a vádlott és volt-e büntárs. Az első kérdésre határozott nemmel kell felelni. Az összes kihallgatott tanúk, köztük Daróczy esendőr-mester is azt vallották, hogy a vádlott teljes beismerésének idején is cselekményének rugóit úgy adta elő, mint itt a főtárgyaláson. Lopni akart, a fejszét falkibontás végett vitte magával. A hatalmas erejű Czeizler felébredt, a gyilkos megijedt, ijedségében megölte és utána megölte a gyilkosság tanuit is, a nőket. Az éjszakai rablás nem mint elhatározás, hanem következmény jelentkezik. Az ellenkezőre semmi bizonyíték nincs.

(Ki volt a büntárs?)

A büntárs kérdését szerettem volna tisztázni, de indítványaimmal elutasított a törvényszék. Kiindultam abból, hogy Regula Ede fejében a képe sincs meg annak, hogyan gyilkolták meg Czeizlerét és Czeizler Gizellát. Ezen a nyomon és az ő ravasz vallomása nyomán tovább haladva, előkerült a második véres fejsze a tett színhelyéhez közel, előkerült egy véres gallér és egy véres ing a Boldvából, ugyanonnan, ahol az első fejszét találták. Kétségtelenül láthatók az állítólagos büntárs ruhájában véryomok szabadszemmel is, míg a vádlott ruhája teljesen tiszta. A kétségtelen bizonyossággal elrabolt pénznek még a negyedrész sincs meg. Meg van tehát a büntárs egész véres ruházata és az elkövetés eszköze és még sincs meg a tettestárs, hogy fölötte is ítélni lehetne. Ezért kellett ostoroznom minden érdemei mellett is a nyomozás fogyatékoságát és egyoldalúságát, mert akár a második tettes, akár a vádlott megnevezett, akár más, akár minden látszat dacára is magában követte el a véres tettet, a tárgyalás után a kétség és határozatlanság, a személyi gyanu ingatagsága és a tárgyi bizonyítékok kétségtelen volta küzd egymással és nem tud megnyugvást teremteni. Ily körülmények között az esküdt urak lelkiismerete kell, hogy döntsön a tárgyi bizonyítékok kétségtelen igazsága mellett vagy ellenére. És én a magam hivatásában, mikor csak a közül kell választanom, hogy halálbüntetés vagy életfogytiglani fegyház legyen a büntetés, hivatkozom a modern irodalom jelesre, köztük Borsodmegye nagy szülöttjére, Szemere Bertalanra, aki a halálbüntetés eltörléséről irt pályamunkát annak idején, azt kell mondanom, bármily súlyos legyen a bűn és törvény, nagy legyen az elkeseredés ellene, ne köveze meg a társadalom az elítélésre váró bűnöst, mert a kétségek és bizonytalanságok mellett nem tudná viselni a lelkiismereti felelősséget azért, hogy a tömegszelvény nyomása alatt halálra ítélték egy büntetlen előéletű, jobb sorsra érdemes, 24 éves fiatal embert, akit többé nem lehet feltámasztani és akiről mégis utólag derülne ki, hogy a bűnös cselekedetet nem önmaga találta ki és nem egymaga hajtottá végre.

Lengyel ezután a nyomozás fogyatékoságairól beszélt, végül arra kérte az esküdteket, hogy legrosszabb esetben, mint bűnsegédet ítélik el Regulát.

(Tüntetés az ügyész mellett)

Lengyel védőbeszéde után *Bulyovszky* fő-ügyész helyettes replikázott, figyelmeztette az esküdteket, hogy ne hagyják magukat érzelmi momentumok által eltántorítani az igazságtól.

— A megsérített jogrend — mondotta — és a közvélemény elégtételt követel. Őaők elé állítom a meggyilkolt *Czeizler* familia szellemét és rájuk mutatva kérem: az előre megfontolt szándékos emberölés büntetésében mondják ki a vádlottat bűnösnek. A közönség megéljenze az ügyész beszédét, és az elnök alig tudta a rendet helyreállítani.

Lengyel Zoltán röviden felelt az ügyész beszédére. Az ügyész — mondotta a védő — bosszút kíván. Nem akar történelmi példát idézni, nem akarja azt mondani, hogy *Regula* ártatlan, de kéri az esküdteket ne mondják ki a halálos verdikét, hanem olyan ítéletet hozzanak, amelyet még reparálni lehet.

Elnök ezután felolvasta az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét és a tárgyalást délután három órára elhalasztotta.

(Az esküdtek verdiktje.)

Délután a tárgyalás megnyitása után az elnök rezüméjében összefoglalta a tárgyalás anyagát s kioktatta az esküdteket. Ezután átadta a legöregebb esküdteknek a kérdéseket. Az esküdtek délután négy órakor vonultak vissza és két óra hosszat tanácskoztak.

Hat órakor jelentek meg újra az esküdtek a tárgyalási teremben. A bíróság elfoglalta helyét, majd *Bátorfy* Ferenc, az esküdtek főnöke halálos esendben olvasta fel a verdiktek. A kérdések közül az első három gyilkosságra, a negyedik pedig rablásra vonatkozott: erre a négy főkérdésre az esküdtek igennel válaszoltak s így a többi kérdésekre nem feleltek.

A verdikt felolvasása után az elnök elrendelte *Regula* bevezetését. *Regula* halálsápadtan lépett a terembe, két szeme a sok sirástól véres. Az elnök felolvassa neki az esküdtek igazmondását.

Regula ugylátszik, nem értette meg a szavakat, mert egy arcizma sem rándult meg.

Ezután az ügyész a verdikt alapján halálbüntetést kért a bíróságtól.

Regula Ede az ügyész szavaira hangosan zokogni kezdett, teste görcsösen vonaglott.

Lengyel Zoltán védő kéri a bíróságot, hogy legyenek könyörületesek.

Köszegi Ármánd dr. a *Czeizler*ek képviselője, azok nevében 850 koronában kéri megállapítani magánjogi igényeiket.

Ezután a bíróság visszavonult ítélelhozatalra. A tanácskozás háromnegyed óráig tartott. Nyolc óra felé nyitotta meg az elnök újból a tárgyalást. Két szuronyos fegyőr bevezeti *Regulát*, ki jobbkezét szíven tartja.

A halálos ítélet.

Geöcze Bertalan elnök hirdette ki az ítéletet a szavakkal:

Ófelsége a király nevében!

A miskolci kir. törvényszék, mint esküdthíróság három rendbeli gyilkosság és egy rendbeli rablás büntetésével vádolt *Regula* Ede büntégében a következő ítéletet hozta. Miután az esküdtek a hozzájuk intézett kérdésekre igennel feleltek, a kir. törvényszék, mint esküdthíróság *Regula* Edét a büntetőtörvénykönyv 278. szakaszába ütköző három rendbeli gyilkosság és a büntetőtörvénykönyv 344. szakaszába ütköző egy rendbeli rablás miatt kőtélt általi halálra ítéli. Enyhítő körülménynek vette a bíróság a vádlott bűntetlen előéletét, fiatal korát és részbeni beismerő vallomását. Súlyosbító körülménynek vette, hogy három embert ölt meg, hogy rabolt is és hogy a vizsgálat és a tárgyalás során ártatlan embereket vádolt meg.

(Regula kegyelmet kér.)

Az ügyész megnyugodott az ítéletben s bejelentett semmisségi panaszait visszavonja. *Lengyel* Zoltán dr. védő fenntartja semmisségi panaszait.

Elnök *Regulához*: Akar semmisségi panasszal élni.

Regula némán, halálsápadtan áll s az elnök kérdésére nem felel, meg sem mozdul. Az elnök még egyszer felteszi hozzá a kérdést. Másodsorra halkan, alig hallhatóan felelte:

— A védő ura bizom!

Elnök: Miután ilyen súlyos büntetést kapott, a királyhoz fordulhat kegyelemért. Akar kegyelmi kérvényt benyújtani.

Regula ismét zokogni kezd, majd halkan teledi:

— Igen.

Az elnök ezután felhívja *Lengyel*t, hogy a kegyelmi kérvényt három nap alatt nyújtsa be.

A hallgatóság a halálos ítéletet esendben, megilletődve fogadta és gyorsan elhagyta a tárgyalótermet, ahonnan a szuronyos börtönőrök cellájába vezették a halálra ítélt edelőnyi rablógyilkost.

Megtámadott

mandátumok.

— *Beöthy* László, *Holló* Lajos, *Konyovits* Dániel elleni petíciók. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Budapest, október 31.

Az általános képviselőválasztások óta több mint ötnegyed esztendő telt el, de a megtámadott mandátumok ügyében még mindig folyik az eljárás a Kuria előtt. Ma is három mandátum petícióját tárgyalták. Ezek között volt az új kereskedelmi miniszteré is. *Beöthy* László megválasztását a Kuria ma véglegesnek monotta ki, de a hosszupályi kerületben azért új választás lesz, mert a miniszter tudvalevőleg új választás alá veti magát.

A Kuria első választási tanácsa ma folytatta a *Konyovits* Dávid képviselő zombori mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. *Tetőtleni* Armin dr. a megtámadott képviselő védője, a kérvény elutasítását kérte, mert a petícionálók semmit sem tudtak bizonyítani *Konyovits* ellen, aki maga is megesküdött, hogy semmi törvényteleneséget nem követett el. A tárgyalást esütörtökön folytatják.

A Kuria második választási tanácsa ma a *Beöthy* László dr. hosszupályi mandátuma ellen benyújtott petíciót tárgyalta. *Beöthy*, mikor kereskedelmi miniszterre nevezték ki, lemondott a képviselőségről. A mai tárgyaláson a petícionálók meghatalmazottja a választási törvény huszonnyolcadik szakasza alapján arra kérte a Kuria, hogy a kisebbségben maradt *Fisch* Ernőt jelentsse ki megválasztott képviselőnek. A Kuria ma délbén elutasította a petíciót és a petícionálókat elítélte 47.300 korona költség fizetésére.

A Kuria megszüntette az eljárást a *Holló* Lajos dr. kiskunfelegyházi mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában, mert közvetlenül az ítélet kihirdetése előtt az a kérvényezőök visszavonták. A Kuria ekkor harmincegyezer nyolcszáz korona költségben marasztalta el a kérvényezőket, akiknek azonban fönmaradt az a joguk, hogy tizenöt nap alatt petícionálhatnak. Ez meg is történt s *Rádi* Eadre és tizenhét társa új kérvényt adott be, melyben etetéssel és itatással vádolják a képviselőt. A Kuria második választási tanácsa ma elrendelte a bizonyítást abban, hogy vajon igaz e, hogy a választást megelőzően május második felelben *Felegyháza*n, özvegy *Holló* Józsefné lakásán és udvarán állandóan terített asztalok várták a szavazókat, megrakva sörrel borral, néha pezsgővel s finom harapnivalóval. A képviselő pedig állítólag napról-napra együtt lakomázott a választókkal, akiket kitartásra buzdított. A Kuria hetven tanúnak, köztük *Holló* Józsefnének kihallgatását rendelte el, melyet a budapesti királyi tábla kiküldött bírāja fog végezni.

Vezérigazgató változás a Magyar Banknál.

— *Elek* Pál helyett — *Székely* Ferenc. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 31.

A napokban részletesen foglalkoztunk azzal a bankbotránnyal, amely Magyarország egyik legnagyobb pénzüzetete körül támadt. A Magyar Bank egyik igazgatója *Vajda* Imre, öszszetűzött igazgató társával, *Szalai* Bélával s emiatt *Vajdának* távoznia kellett az intézetből. Egy kis bufelejtőt, utraválót is adtak neki: 850 ezer koronával végkielégítették. Azt hitte a Magyar Bank vezetősége, hogy *Vajda* a busás hallgatási díj ellenében jól fogja magát viselni és nem szellőzteti ama kellemetlen titkokat, amelyek kipattanása módfelelt kellemetlen a pénzüzetetnek. Azonban *Vajda* kipakolt. Elmondta és megírta, sőt a parlament elé is jutatta interpelláció alakjában, hogy a Magyar Bank ügykezelésében súlyos szabálytalanságok vannak. *Elek* Pál vezérigazgató milliók fölött rendelkezik, amelyekkel senkinek se számol el. Egyes igazgatósági tagok tizenhét százalék öszszalékot kapnak a részvényesek érdekeinek csorbításával.

A vihar hullámok nem vonultak el nyomtalanul. *Elek* Pál megrendült a pozíciója és már napok óta híresztelik, hogy távoznia kell a bank éléről.

Ma délután aztán igazgatósági ülést tartott a Magyar Bank, amelyen nevezetes elhatározások történtek. Az ülés elhatározta, hogy ebben az irányban már korábban folytatott tárgyalások befejezéséként meghívja *Székely* Ferencet, a Belvárosi Takarékpénztár elnök vezérigazgatóját a bank vezérigazgatói állására. *Elek* Pál az alelnökséget tartja meg.

Elek Pál, akinek tizenöt esztendő s működéséhez sok erőszakos cselekedet fűződik, kis hatáskörrel megmarad ugyan egyideig a pénzüzetetnél, de nemsokára távozik onnét. *Székely* Ferenc meghívását bankkörökben szerencsésnek mondják, mert az ő vezetése mellett a Magyar Bank felhagy a kalandos pénzügyi vállalkozásokkal és realisabb alapokon működik majd.

A Magyar Bank a következő diplomatikus hangu kommunikét adta ki a vezérigazgató távozásáról:

„A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága ma délután tárgyalta *Elek* Pál vezérigazgatónak régóta hangoztatott kérését, hogy rendkívül megnövekedett ügykörét megoszthassa és hozzájárulva *Elek* Pál javaslatához, az intézet vezérigazgatói állására *Székely* Ferencet, a Belvárosi Takarékpénztár elnökigazgatóját hívta meg. *Elek* Pál részére az igazgatóság ügyvezető alelnöki állást kreált. Így két célt sikerült elérni, egyrészt a vezérigazgatói munkakört sikerült kisebbiteni, másrészt *Elek* Pál nagy tudását, munkaerejét sikerült továbbra is az intézet számára biztosítani.“

TANÜGY.

(-) Magánvizsgák a polgári leányiskolában. Az aradi községi polgári leányiskolában a karácsonyi magánvizsgálatok december hó 2 ik felében tartanak meg. A szabályszerűen felszerelt folyamodványok november hó 15-éig *Simon* Karolin igazgatónő címére küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szerda: Délután: *Boszorkány*, színmű.
Este: *Szép Helena*, operett. (A. bérlet.)

Csütörtök: Csiky-ciklus első estélye: *Janovits Jenő dr. konferálásával A nagymama*, vigjáték. (B. bérlet.)

Péntek: Csiky-ciklus második estélye: *Cifra nyomoruság*, színmű. (C. bérlet.)

Szombat: Csiky-ciklus harmadik estélye: *Mukányi*, vigjáték. (A. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *Dollárkirálynő*, operett. Este: *Gál István* születésének századik évfordulója alkalmából *Peleskei nótárius*, vigjáték.

* *Emőd Tamás versei.* (Nagel Ottó bizománya. Ara 3 korona.) Valamikor együtt voltak mind a heten Ady, Babits, Balázs Béla, Dutka, Emőd Tamás, Juhász Gyula és Miklós Jutka. A Nagyváradról kiinduló „Holnap” zászlója alól küldötték verseiket az országba s amint az ilyen versíró-társaságoknál rendszerint történik, meglehetősen egyforma volt mind a hét költő hangja. Szerte kellett homlani a Holnapnak, hogy azok, akikben csakugyan volt poétai érték a maguk lábára álljanak és a saját hangjukon daloljanak. Ady, Babits, Emőd azóta növekedtek meg, a többiek pedig elmaradtak. Ez a néhány sor, amelyben ugyan egy szó sem esett Emőd verseiről, mégis a legnagyobb dicséret ömlengéseinek többet mond, mert azt mondja, hogy az a hatvan egynéhány vers, amelyet Emőd Tamás új kötetében összefoglalt önálló és egyéni költői értékeket árul el. A régebbiről válogatott versekben még visszacsillan a mások hatása, de az ujak már büszkén és a maguk szavával szólnak. A *Berek erdő* ciklusában bontakozik ki ez az új erő és örömmel, élvezettel olvassuk azokat a bátorosan és mégis decens sorokat, amelyeket a *Várad bodegában* kényes témákról, kellő izlésmérséklettel dalol Emőd Tamás. Egynéhány vers: *Jánoska nótája*, *Kiospott légátusok dala*, *Hotel de Dieu*, *Manon* már ismert és jelentős dolgok az új magyar irodalomban. A tiszta, szabados és gondos verselés pedig olyan tulajdonsága Emődnek, amiben az ujak, a holnaposok, nyugatosok között csak Babits jár előtte.

* *Janovics Jenő ünneplése.* Az aradi színháznak csütörtökön este irodalmi estélye lesz. A szintársulat *Csiky-ciklusát* előadásával befogja vezetni a kolozsvári színház igazgatója, *Janovics Jenő dr.* A *nagymama* előadása előtt *Csiky Gergely* írói egyéniségéről fog nagy vonásokban képet alkotni. Előadása iránt az irodalom iránt fogékony közönség annál nagyobb várakozással lehet, mert épen Janovics méltatta két kötetes munkájában legjobban az aradi író életét és munkásságát. A *nagymama* előadása után a szintársulat Nagy Lajos Zrinyi-utcai vendéglőjében fogja országos nevű vendégét ünnepleni. Ebben a barátságos megünneplésben a Kölcsey-egyesület választmányának tagjai is részt fognak venni. Külön meghívókat sem a színház, sem a Kölcsey-egyesület nem bocsájt ki.

* Az első bérleti filharmoniai zenekari hangverseny a szezonban november 12-én, vasárnap d. u. lesz, Zellner Sándor karmester vezetésével, kit szolgálati 25 éves jubileuma alkalmából az aradi Filharmonia-Egyesület, melynek élén hatodik esztendője működik a legteljesebb sikerrel, élénk ovációban fog a hangverseny alkalmából részesíteni. Műsoron van egy *Berlioz*, *Beethoven*, *Saint-Saens* és *Liszt* mű. November 1-étől kezdve kaphatók jegyek *Scherhag H.* és fia üzletében (Andrássy tér 14), addig még lehet bérelni az idei 4 hangversenyre 20, 17, 14, 12 kor. árban *Gonda László ny. színházi pénztárosnál*.

* *Ünnepi előadások.* Mindszentek napján két előadás lesz az aradi színházban. Délután *Sardou* nagyhatású drámáját, a *Boszorkányt* játsszák. Este *Offenbach* szépzenéjű *Szép Helénája* kerül színre az elmúlt szezon kitűnő szereposztásában. A címszerepet *Diósi Nusi*, *Páris* *Huszár Károly*, *Mene-lauszt Polgár*, a főpapot ezuttal először *Gyöző* fogja játszani.

* *Cifra nyomoruság és Mukányi.* A *Csiky-ciklus* legkiválóbb két darabja kerül színre pénteken és szombaton. A darabokból hetek óta folynak a próbák és részt vesz az előadásokon az egész vigjátéki és drámai személyzet, sőt a kis szerepeket is, tekintettel a diszeldadás nagy jelentőségére, az operett-személyzet játsza.

* *A Peleskei nótárius.* Ez évben ünnepli a magyar irodalom a *Peleskei nótárius* szerzőjének, *Gál Józsefnek* százéves születési évfordulóját. Az aradi Nemzeti Színház lesz az első, amely az ünneplések sorozatát megkezdi. Vasárnap este ünnepi előadásban előadja a *Peleskei nótáriust* abban az alakban, amint azt a szerző megírta.

* *A jövő hét műsora.* Nap nap után készül a szintársulat a jövő héten színrekerülő darabok előadására. A jövő hét érdekes eseménye a *Kis gróf* operett bemutató előadása lesz, de számot tarthat nagy érdeklődésre a *Katalin* operett reprize és az *Ördög* előadás is.

* *„Többség és kisebbség”* című cikkben *Legatus* álnév alatt egy tehetséges író mutatkozik be a *Kultura* hasábjain, kinek szerzeményei máris országsszerte feltűnést keltettek. A *Kultura* 14. füzetének bő tartalmából érdekessége miatt kiemeljük a *„Művészeti krónikát”*, melyben *Tornyay J.* jelenlegi kiállítás leírása mellett tanítványáról, a híres *Máriáról* is esik szó, mely cikk kitűnően eszteti a jelenlegi művészeti fölfogást. A *Kultura* képanyaga ezuttal is a szokott művészi, kifogástalan. A kiadóhivatal egyuttal hirdeti *karácsonyi számát* is, mely december 15-én jelenik meg a 10 i és 25-i számok helyett. Ebben a számban 20-25 színes műmellékletet közölnek és terjedelme a rendesnél jóval nagyobb lesz sőt, mint értesülünk a külföldi magyar egyesületek is közre fognak működni szerkesztésében. A *karácsonyi számmal* lezáródik a *Kultura* első évfolyama és a jövő évi kiállítását az ország legelső grafikusai tervezik.

* *A Kölcsey egyesület könyvtára csütörtökön zárva lesz.*

* *Molnár és gyermeke.* (Halottak napja az Apollóban.) Stilszerű előadással emlékezik meg az Apolló-színház a halottak ünnepéről. Színre hozza szerdai előadásain a *Molnár és gyermeke* című romantikus drámát, melynek multja tradícióként szövődik a temető nagy ünnepéhez. Finom meg-látással dolgozta át a filmgyár a drámát a mozgáshatás részére s igazi nagy művészettel vitte bele a cselekménybe azokat a nüanszokat, amelyek a romantikus drámát közel hozta még a modern ember lelkéhez is. A hangulatos drámai kép két felvonásban viszi a néző elé az öreg molnár sápadt arcú leányának szentimentális szerelmi történetét. Csupa szín s csupa finom hangulat ez a kép, minden egyes jelenete belemarkol a szívünkbe s visz magával az érzések hol rózsás s hol tövises utain. A temető-jelenetet klasszikusan dolgozta fel a filmgyár s ebben a részében domborodik ki legjobban a kép technikája is. *Máriát*, az öreg molnár gyermekét *Barbarini Stella*, a híres olasz tragika játssza, akinek asszonyi szépsége stilszerűen simul a szerephez. Az Apolló szerdán az ünnepre való tekintettel délután is tart előadásokat. 177

* *Detektívdrama az Urániában.* Gyönyörű műsört mutatott be az *Uránia* ma este. A szebbnél szebb képekből válogatott műsorból is kiemelkedik az *Uri betörő* című valóban izgalmas detektívdrama, amely messze fölötte áll a detektív-történetek nevezett, sokszor selejtes morikópnek. Bonyodalmas és az életből ellesett jelenetekben bővelkedő meséje van ennek az ötletes képnek, amely megragadóan mutatja be a ravasz detektív harcát a kettős életet folytató *uri betörő* ellen, aki nappal társasági mánásember, de éjszakára egy alvó bábuval helyettesíti magát lakásán és a legelőkelőbb londoni mulatóhelyen fosztogatja a roformmal elkábított áldozatait. Ám a szemfüles

detektív kilesi a titkot és amíg az *uri betörő* távol van, ő lopózik a bábu helyébe és a gyanútlanul hazatérő álbárót letartóztatja. — Még két izgalmas dráma szerepel ezenkívül a műsoron. Az egyik az amerikai prerik világába visz és az indiánusok és fehérbőrűek harcát mutatja be érdekesen. A nagy-szerű tömeghatásokon kívül külön szenzáció jelleggel ruhazza fel ezt a képet a megkapó távlati beállítás a völgyben folyó véres harcok, a melyhez fogható tömegjeleneteket még a kinetech-nika nem produkált. Pompás és érdekes azonban a műsor valamennyi képe. 175

* *A színházlátogató közönség figyelmébe.* A „*Fehér Kereszt*” kávéházban fővárosi módra színház után *Buffet-színházi vacsora*. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

A színész lakást keres.

— Aktuális jelenet. —

Istenem, istenem, már megint itt van az elseje. A szabó, suszter, pék és társaik. De ez az elseje külön a többiekénél. November elseje! Hisz tetszik tudni kérem, ez nem csak szabó, suszter & Comp. hanem ráadásul még házbérnegyed, sőt költőzködés is. Az ember az egy kétlábon járó, emlős és költőzködő állat. Az ember tehát, mikor rájön, nagyobbrészt májusban és augusztusban, költözik. Azonban ezt könnyű mondani, de nehéz megtenni. Mert hová költözzék az ember, ha még a mosókonyhák is „elegánsan butorozott garzonszobának” adják ki s még arra is bukznak az emberek? Egy színészbarátomat elkísertem a nemes egyszerűséggel lakáskeresésnek elnevezett távgyalegláson. A lakáskeresés körülbelül a következőleg zajlott le:

A színész: Csókolom kezeit kegyelmes asszony!

A lakásadó: Mind a kettőt csókolja meg.

A színész: (mindkettőt megcsókolja.) Itt van kiadó lakás?

A lakásadó: Eltalálta fiatal ember. Tényleg. Itt lakott tavaly a Muzsafi ur is a hősszerelmes.

A színész: És kivehetném...

A lakásadó: Lehet róla csevegni.

A színész: Hát csevegünk!

A lakásadó: Hát itt van a szoba. Szellős, tágas, modern berendezésű.

A színész: (szomorúan.) Hisz ez egy kamara!

A lakásadó: Jól hallok? Azt mondta, hogy kamara? Bár olyan szerencsém lenne nekem, ahogy ez nem kamara. Amikor *József főherceg* tavaly itt volt oroszán vadászatán, direkt ezt a lakást akarta kivenni. Maga nem tud mordani olyan előkelőséget, aki ne ebben a szobában lakott volna.

A színész: És mibe kerül?

A lakásadó: Ne ijedjen meg nem lesz nagyon drága. Az angol koronában levő gyémánt sokkal drágább. Magának olcsóbban számítom, hát legyen 16 forint.

A színész: Tizenhat forint! Hát kefért ettem? Hiszen a párisi *Rotschild* is csak 10 forintos lakásba lakik.

A lakásadó: Hát akkor fizessen maga is 10 forintot. Cipő pucolásért egy forintot, kiszolgálásért egy forintot, kapukulcsér egy forintot, takarító-nőnek egy forintot. Tehát összesen tizennégy koronát, azaz huszonnyolc forintot.

A színész: (elkeseredetten.) Ezért a szobáért? Hiszen még ablak sincs rajta!

A lakásadó: De nem lehetetlen, hogy még lesz. Soha se tudjuk, hogy mit hoz a jövő.

A színész: És az ágy? Hiszen még a poloskák is összebeszéltek, hogy meg csipik azt a szerencsétlen frátert, aki befekszik. Ha rá nézek a lepedőre eszembe jut elhunyt öreg anyám halotti drapériája. Ez az ágy biceg, mint a póstyéni iszapfürdő reklámján a szanta ember! Ebben a lakásban nincs asztal, nincs éjjeli szekrény, nincs rendes szekrény, ebben a lakásban nincs lámpa, nincs szék, nincs mosdó és a többek között magam is hiányozni fogok belőle. Ajánlom magam.

Uj városi adó.

— A sör hatósági megdrágítása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Amit München és Bécs lakossága jól szervezett ellentállással megghusított, azt kísérel meg most Arad város tanácsa. Egy új adó-nemet teremt, már a decemberi közgyűlésnek azt fogja ajánlani, hogy léptesse életbe a sör-italadó pótlékot, amiből a városi pénztárnak körülbelül 25—30,000 korona bevétele lenne.

A tanács már hosszabb ideje foglalkozik ezzel az eszmével, de annak megvalósítását az ideai szüreti eredményektől tette függővé. A bortermés a Hegyalján, de különben az egész országban is közepes mennyiségű, de elsőrendű kvalitású, úgy, hogy valószínűleg igen magas borárakat fognak elérni a termelők. A városi fogyasztási adóhivatal már többszörösen azt jelentette, hogy Aradon a borfogyasztás tetemesen csökken s a tanács a magas borárakra való tekintettel a jövő évre még nagyobb hiányt lesz kénytelen konstatálni a boritaladó terén. Ugyancsak a fogyasztási hivatal jelentéseiből tűnik ki, hogy a sörgyárak Aradon az utóbbi esztendőben igen virágzó piacra tettek szert, mert a sörfogyasztás óriási méreteket öltött.

Ez a két körülmény vezette a tanácsot abban az elhatározásában, hogy kibaszálja az általános drágasági tendenciát és a sört is egy újabb adó-nem által drágábbá tegye. Értesülésünk szerint a város a sör után az állami adónak körülbelül 20 százalékát szedné adópótlék alakjában és ezáltal körülbelül két koronával drágítaná a sör hektoliterjét és minthogy a sörgyárak ezt az adót a helyi fogyasztóra hárítja, a sörkimérők bizonyára minden pohár sört legalább két fillérrel drágábban fogják eladni.

Mikor München és Bécs lakossága megtudta, hogy mindennapi sörét, „das fliegende Brot” egy fél fillérrel akarják emelni, valóságos forradalmi gesztussal utasította vissza és merényletnek deklarálta. Az aradi közönség, amely a sörfogyasztás feltűnő emelkedésével annak adja tanujelét, hogy az árpalé népszerű és általános fogyasztási cikkévé fogadta, bizonyára szintén zokon veszi ezt a tanács szociális programjából erősen kirívó gondolatot, és még csak az sem szolgálhat az idea mentésére, hogy ezáltal a bortermelők helyzetén valamit is segítsen a hatóság.

SPORT.

+ Országos atletikai viadal. Az Aradi Testgyakorlók Köre által f. hó 5 én (vasárnap) d. n. 3 órakor rendezendő Szél Ernő vándordíjas országos atletikai viadala fényes sporteseményé válik. Az ország pályaversenyeinek mintegy évszázó ünnepélye lesz e verseny, az eddig leadott nevezésekből ítélve még ennyi kiváló sportférfi, bajnokok vidéken egyszerre még nem jelentek meg. A szövetséget több mint valószínű, hogy Bárczy István dr., a szövetség elnöke, Budapest székesfőváros polgármestere fogja képviselni. A felkért védnökök mind elfogadták a védnökséget. A Szél Ernő vándordíjat érmekkel és remek tiszteletdíjakkal együtt közszemlére pár napra kiállítja a rendező egyesület.

+ Kettős football-mérkőzés. Érdekes és kétségtelenül szép közönséget vonzó football-mérkőzés lesz november első napján Aradon. Az AAK sporttelepén fog ma délután lefolyni a Szegedi Atletikai Klub és az Aradi Torna Egylet mérkőzése, amely az ideai szezon egyik legszebb mérkőzése lesz. A győzelem esélye teljesen egyforma, mert egyenlő erejű csapatok küzdenek egymás ellen. Mindkét csapat legjobb játékosait állítja ki a pályára és kétségtelen ambícióval fog küzdeni. A szegedieket a reváns gondolata vezeti, mert őszel már vereséget szenvedtek az AAKtól, az ATK pedig bizonyára meg akarja mutatni legjobb tudását. A SzAK-ATK küzdelem pontban negyed

négykor kezdődik. A korai sötétségre való tekintettel, a játékot pontosan fogják kezdeni, hogy a közönséget a mérkőzés teljességéig meg ne foszszák. A SzAK-ATK mérkőzés előtt két fiatal csapat az Aradi Munkástestvedző és a Temesvári Munkástestvedző fognak mérkőzni. Az AMTE ezúttal először játszik az aradi közönség előtt, míg a TMTE szintén első ízben jelent meg az aradi pályán. Ez a mérkőzés fél kettőkor kezdődik.

Harminc százalékos házbéremelés.

— A nagyváradi konzorcium aradi működése. — Ingatlanforgalom Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31

Hónapokkal ezelőtt nagyváradi élelmes pénzemberek kirándulásokat tettek Aradra és amikor visszatértek a péceparti Párisba, — Arad mindig kevesebb lett egy háztulajdonossal, de egy-egy háztulajdonos ugyanekkor gazdagabb lett pár százezer koronával. A nagyváradi urak ugyanis minden kirándulásuk alkalmával megvettek egy-egy nagyobb aradi bérházat. Az ingatlanoknak az abnormis kereslet következtében hihetetlenül felszokott az ára. A közvélemény már akkor gyanus szemmel nézte ezt a nagy mohóságot és megjósolta, hogy ezeket a magas árakat alighanem a közönség fogja megfizetni — házbér alakjában. A nagyváradi konzorcium akkor szeliden tiltakozott e feltevés ellen. Alig néhány hónap leforgása azonban bebizonyította, hogy nekünk volt igazunk, amikor a más vidékről beözönlő pénzt a kis polgárok súlyos veszedelmének mondtuk. A novemberi fertályra ugyanis teljesen megérlelődött a nagyváradi házbéremelő szándéka. Az általuk megvásárolt bérházakban november elsejére harminc százalékkal emelték a lakbéréket. Az 1800 koronás lakást például csak 2400 koronára emelték föl. Kitűnő példát adva ezzel az aradi háztulajdonosoknak.

Szerencsére azonban nem minden ingatlanforgalmi akció akarja ilyen módon boldogítani Arad közönségét. Készségesen regisztráljuk ugyanis azt az előbbinél örvedetesebb hírt, hogy a *Parcellázó és Ingatlanforgalmi r. t.*, amely nemrég alakult meg Aradon, megvette Bolza Alfonz gróf és Bánhidy Antal báró 9 holdas területét, 90,000 koronáért. Ez a terület a pécskai-ut mentén fekszik, a temető közelében. A részvénytársaság tisztviselő- és ipari házak építése céljából parcellákra osztja ezt a területet s a házakat a saját költségén fel is épített. Az épületek valószínűleg már a jövő tavaszon el is készülnek. Az intézet ezt olyanformán akarja keresztülvinni, hogy a házakat a lakók meg is vegyék és a vételárat a házbérrel együttessen mintegy házbér formájában törlesszék le. Ezzel már most dokumentálni kívánja a részvénytársaság vezetősége, hogy meg akarja valósítani széles keretek között mozgó programjának azt a részét, amely elhagyott telkek benépesítésével a lakásviszonyokat kedvező módon óhajtja reformálni.

Aradon különben ma is több ingatlant adtak el. A *Fodor és Reisinger* építészvállalkozó cég eladta József főherceg-ut 12. számú emeletes házát százhetvenezer koronáért Arnold János ujszentannai földbirtokosnak.

Goldschmiedt Sándor aradi bankár megvásárolta *Walder* Gyula pécskai uti tíz holdas szőlőjét negyvenezer koronáért.

A nagyváradi konzorcium ma perferktuálta a Boros Béni-terén lévő *Dengl*-ház vételét, amennyiben már kifizette a vételi összeget.

Tripolisz visszahódítása.

— A győzelmes törökök. —

Távirati tudósítás.

Most már erős a valószínűsége annak, hogy a tripoliszi harcok a törökök kerekedtek felül. Az a haditerv, hogy az olaszokat Tripolitánia belsejébe csalják és a sivatagban megverik, jórészt bevált. Ma még az egyoldalú, török eredetű hírek alapján nem lehet biztosan tudni, hogy milyen mérvű volt a török győzelem, de az a körülmény, hogy az olasz hírforrások teljesen elhallgattak, arra vall, hogy Kaneva tábornokot meglehetősen súlyos vereség érte a már meghódítottként vélt tripoliszi földön.

A jó részt török forrásból származó táviratok ezeket jelentik:

Berlin, október 31. A *Tageblatt* konstantinápolyi tudósítója következőket jelentette lapjának:

Föltétlenül megbízható helyről arról értesülök, hogy a vezérkar a délután folyamán Tripoliszból táviratot küldött, amely szerint a törökök Tripoliszt visszahódították. A rendkívül elkeseredett harc két óra hosszáig tartott s az olaszok közül ötezen elesetek és hétszázan fogságba kerültek. A törökök elvettek tőlük kilencvenöt ágyut, harminchét golyószórót és ezerhétszáz láda hadiszert. Ezt a hírt a hadügyminisztérium eddig még nem erősítette ugyan meg, de egészen bizonyosnak látszik, hogy a tripoliszi váli újra birtokába jutott a kábelnek, mert a váli a vezérkarhoz intézett táviratát közvetlenül Tripoliszból küldte el. Bizottság alakult, amely a nagy győzelem hivatalos megerősítése után fáklyásmenetet fog rendezni, amely a szultán palotájához vonul, továbbá ki fogja világítani a várost és nagy népnánpot fog rendezni. Sztambulban tegnap este hat órakor óriás néptömeg zászlókkal és klarinétok hangja és dobok pergése mellett elvonult a portáéhoz, hogy a tripoliszi győzelmet megünnepelje. Nagyszerű volt a látvány, amint ezek az alsó néposztályokból való emberek komolyan és ünnepiesen és mégis jókedvűen zeneszó mellett, szótlanul vonultak el az utcán.

Igen nagyállásu, nem török diplomatától arról értesülök, hogy ma délután a portán a diplomaták fogadásánál Asszin basa külügyminiszter kijelentette, hogy az olaszok Tripoliszban körülvannak zárva és hogy Kaneva tábornok kitűzette a fehér lobogót. Azt is jelentik, Hasszum basát Tripolisz áruzó polgármesterét a város elfoglalása után a törökök meggyilkolták.

Konstantinápoly, október 31. A lapok tegnap késő esti kiadásukban azt jelentették, hogy Kaneva tábornok az idegen konzulok nyomása alatt, amelyek Tripolisz visszafoglalása esetében a visszatért európaiak biztosságáért az olaszokat teszi felelőssé, kapitulált. Miután Kanevának a török kábel nem áll rendelkezésére, hanem csak az angol kábelén értesítheti kormányát az eseményekről, ennélfogva Kaneva kikötötte, hogy a kapitulációjáról szóló jelentést huszonnégy óráig visszatarthat.

Konstantinápoly, október 31. A Tanin éjfélkor Rihmi bégől, aki Tripoliszban van, táviratot kapott, amely közli, hogy az olaszok nem tudván a törökök rohamtámadásának ellentánni, visszavonultak a városba és ott elszáncolták magukat, a törököknek pedig számos ágyut és puskát, továbbá nagy mennyiségű municiót és élelmiszert volt kénytelen zsákmányul hagyni. A város közelében két erődítés a törökök kezébe jutott és csak három van még az olaszok kezén. Az ara-

bok igen vitézül harcoltak és mély hűséget tanúsított a kalifátus iránt. Remélik, hogy Tripoliszt visszahódíthatják. Nadji tripoliszi képviselő az éjjel a Szmírnába érkezett tripoliszi ottomán menekültektől táviratot kapott, amely szerint az olaszok, miután Gargarestől Henniig kiverték őket hadállásaikból, visszaventek a városba.

Génuva, október 31. A szocialista Lavoro vasárnap este külön kiadásban jelentette, hogy a Tripolisz mellett vívott csatában hatszáz olasz elesett, ötszáz pedig megsebesült; a lap szerkesztősége előtt nagy néptömeg verődött össze, amely a Lavoro sok példányát elégette, a szerkesztőségi táblát letépte és az ablakokat betörte. A prefectura még az este megcáfolta a lap híreit.

London, október 31. Ideérkezett jelentések szerint az olaszok a visszavonuláskor rémes kegyetlenséggel bántak a benszülöttekkel. A tripoliszi oázisból való visszavonulás 3 napig tartott és ezalatt az olaszok mindenkit, aki puskacsó elé került, lelőttek. A nőknek és gyermekeknek sem kegyelmestek. A visszavonulás 3 napja alatt mintegy 4000 embert öltek meg az olaszok. A Times tudósítója azt jelenti, hogy az olaszok eljárása bosszúra fogja készíteni az arabokat.

Konstantinápoly, október 31. Tripoliszból érkezett táviratok szerint a harc még mindig tart. A török centrumnak sikerült az olasz balzárnyat visszavonulásra kényszeríteni. A törökök a bengázi útközében 450 olaszt ejtettek foglyul.

Bécs, október 31. Bécsben élő 14 olasz hírlíró és laptudósító ma levelet intézett a bécsi újságíró-egyesület elnökéhez, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy az osztrák sajtó a közvéleményt egyoldalul és rosszakaratulag informálja, amennyiben a háborúról az ellenőrizhetetlen török táviratokat közli, míg az olasz híreket szándékosan mellőzi.

Lemondott az osztrák kormány.

— Hivatalnokminiszteriumot nevez ki a király. —

Távirati tudósítás.

Bécs, október 31.

Az osztrák politikai válságban váratlan fordulat állt be. A Gautsch kabinet megingott helyzetével ugyan tisztában voltak a beavatott politikai körök, dacára annak, hogy az osztrák miniszterelnök hétfői audienciáján még nem adta be lemondását. Ebből már arra is következtettek, hogy Gautsch egyáltalán nem fogja teljes lemondást felajánlani, hanem csak a kormány több tagja fog kiválni és ezeket másokkal fogják helyettesíteni.

Még ma a déli órákban mindenki biztosra vette, hogy habár Gautsch báró miniszterelnök benyújtja a kabinet lemondását, de a király újból őt fogja megbízni a kabinetalakítással, legfeljebb két tárcát fognak új cseh emberekkel betölteni és ezzel Gautsch tervei számára engedékenyebbé teszik a cseh pártokat. Ezzel a kabinettel a birodalmi tanács elé állt volna Gautsch báró november 6-án megkísérelni, vajon lehet-e munkaképes többséget és munkaprogramot szerezni.

A mai minisztertanácsban azonban elhatározta a kabinet, hogy benyújtja lemondását. A király elfogadta a kabinet lemondását és ezzel kapcsolatban az esti lapokban Gautsch báró egy közműnikét tett közzé, amelyben bejelenti, hogy kormányalakításra nem vállalkozik.

Autentikus politikai körökben azt beszélnek,

hogy a király már a legközelebbi napokban hivatalnokminiszteriumot nevez ki. — Az új kabinet elnöke Stürgkh gróf, a jelenlegi közoktatásügyi miniszter lesz, kivéve azonban a Gautsch-kabinet tagjai közül csupán Georgi Landwehr és Zeleszki galíciai miniszter lesz tagja a hivatalnokminiszteriumnak. A miniszteriumban két cseh hivatalnok is kap tárcát.

A hivatalnokminiszterium igen rövid életű lesz: feladata mindössze az, hogy az állambiztosítás szükségleteit a parlamentben elintézzé és a német-cseh kiegyezést előkészítse. Helyét a parlamentben ezután egy parlamentáris kormány fogja elfoglalni, melyet minden valószínűség szerint Bilinszky, a Lengyel-klub elnöke, vagy Beck báró volt miniszterelnök fog megalakítani.

HIREK.

A novemberi katonai előléptetések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Ma délután jelent meg a hadsereg hivatalos lapja, mely a novemberi előléptetéseket közli. Azt látjuk, hogy az aradi helyőrség tagjaira nagyon kedvezően az avanzmán, mert a háziértelen, továbbá a huszárezredben egy-két előléptetéstől eltekintve a tisztikarnak nem okoz valami nagy örömet.

A tábornoki karban a király a következőket nevezte ki: Georgi osztrák Landwehr miniszter gyalogsági, Ferenc Salvátor főherceg, a király veje lovassági tábornok lett. Seefranz Antal altábornagyot, temesvári hadtestparancsnokot a király tábornokká léptette elő. Gyalogsági tábornokok lettek Köves Herman nagyszebeni, Hortstein Zoltán raguzai hadtestparancsnokok altábornagyok.

Mint már régebben jelentettük 15 vezérőrnagy lépett elő altábornaggyá, ezek Ziegler Emil, Scheuchenstuen Győző, Benigni Zsigmond, Holzner Ferenc, Sarkotics István, Zvitkovics Lázár, Sartori Jenő, Schneller Frigyes, Liszt Emil, Schreyer Richárd, Fátó Henrik, Prziborszky Artur, Kuhn Ferenc báró, Barteldi István és Nikics János.

Vezérőrnaggyá negyvenhárom ezredest nevezett ki a király, köztük Woraffka Tivadart, az aradi 12. huszárezred volt parancsnokát, a nagyszebeni 12. lovasdandár parancsnokát.

Ezredes lett Matskásy Ferenc, a 14. huszárezred parancsnoka, aki mint alezredes az aradi ezredben szolgált.

Alezredes lett Hegedűs Ede aradi tőrparancsnok.

Őrnagy lett Maxon Oszkár, a temesvári lovasbadosztály vezérkari főnöke, továbbá Horvát Géza 33. gyalogezredbeli százados.

Százados lett Lachmann Frigyes főhadnagy, aki számfelletti a 33. gyalogezredben és a pozsonyi gyaloghadapródiskola tanítója.

Az aradi helyőrségben feltűnő módon ezenkívül csak egy előléptetést jegyezhetünk fel és pedig Fábry Albert zászlóst hadnaggyá nevezte ki a király.

Főhadnaggyá nevezte ki a király Appel János bárót a 12. huszárezred nagykikindai osztályában.

A honvédtisztikar állományában a következő, Aradot érdeklő előléptetések történtek:

Sorsich Béla ezredes, a lugosi 8. gyalogezred parancsnoka, vezérőrnagy lett.

Alezredesekké nevezte ki a király: Bolesnay István és Lészay Gyula őrnagyokat.

Őrnaggyá lépett elő és a gyulai 2. ezredből a lugosi 8. ezredhez helyeztetett át Hámos Béla százados.

Századparancsnokká léptek elő Lászlóffy Ferenc, Fleckenstein Kamillo, Fehér József és Mihók Géza főhadnagyok.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a szerdai ünnep miatt pénteken reggel jelenik meg.

— Munkatorlódás a rendőrbírósnál. Arad város tanácsa ma tartott ülésén foglalkozott Szathmáry Béla dr. rendőrbírónak előterjesztésével, melyben ez azt kéri, hogy a tanács mentse őt fel egy időre a községi bírói teendőktől. Szathmáry dr. azzal indokolja ezt a kérelmét, hogy a kihágási ügyek között elődjétől több olyan nagyobb jelentőségű ügyet vett át, amelyek feldolgozása behatóbb tárgyalásokat, nagyobb tömegű tanúhallgatásokat igényelnek és emellett az új eljárás következtében a napi anyag is folytonosan növekedben van. A tanács, hogy a személyzetcsaportás elkerülhető legyen, helyt adott Szathmáry dr. előterjesztésének és községi bírói teendők ellátásával három hónapon át Institoris Zsigmond városi tisztviselőt bizta meg.

— Viszály a pap és a tanító között. A borosjenői görög keleti román hitközség 52 tagból álló küldöttsége kereste fel ma délelőtt Pap I. János görög keleti román püspököt. A borosjenőiek egy a hitközség mintegy 200 tagja által aláírt memorandumot akartak átnyújtani a püspökhöz, melyben Dirlea Pál elmozdított borosjenői tanító visszahelyezését kéri a püspöktől. A tanítónak valami viszálya volt Balán Vaszil borosjenői plébánossal és emiatt a szentszék elmozdította állásától. A hívők azonban ragaszkodnak tanítójukhoz és elmozdítása miatt a felekezeti iskolát az idén már ki sem engedték nyitni, sőt elhatározták, hogy ha a tanítót vissza nem helyezik, az iskola kulcsait átadják Dálnoki-Nagy Lajos alispánnak és kéri fogják, hogy az iskolát vegye át állami kezelésbe. A püspök jelenleg nincs Aradon és így a küldöttséget nem fogadhatta. A hívők elhatározták, hogy még egyszer felkeresik a püspököt és ha akkor sem járnak eredménnyel, úgy az iskolát feltétlenül átadják az államnak, sőt Borosjenőn oly nagy az elkeseredés a románok között, hogy végső esetben a kitérésre is késznek. A szentszéknel tudakozódtunk az ügy iránt. Azt mondták, hogy Dirleát nem mozdították el, hanem csak felfüggesztették. A tanító ugyanis megverte a plébánost és emiatt a törvényszék elítélte. Ezért kellett őt felfüggeszteni és tegyelmit indítani ellene.

— A nagyváradi Andrényi-vaskereskedés új kezben? Nagyváradról írják, hogy az Andrényi-féle vaskereskedés, a nagyváradi piac egyik legelső, kitűnő hírű nagy üzlete gazdát cserél. A nagyszabású üzletet Krausz Samu, a cég eddigi népszerű üzletvezetője vásárolja meg, aki ezen a téren kiváló szakember és az üzletet eddig is virágzóan vezette. A vállalat finanszírozásában a Központi Takarékpénztár, esetleg egy külföldi pénzeszoport vesz részt 2,000,000 korona erejéig. — Az aradi cégnél tudakozódtunk, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy még csak a tárgyalások folynak, de nem perlelt a dolog.

— Az aradi újságírók az aradi felső temetőben nyugvó kártársaik: Tiszti Lajos, Hrabovszky Lajos és ifj. Csiky Ede sírjaira szánt koszorukat az aradi újságírók segélyalapja javára váltják meg. Akik a sajtó barátai közül ez alkalomból a segélyalap összegét gyarapítani óhajtják, sziveskedjenek adományukat a segélyalap kezelőjéhez, Faragó Rezsőhöz juttatni.

— Üstökös Arad fölött. Néhány nap óta a hajnali órákban a keleti égbolton üstökös látható Arad fölött, csóvája fölfelé áll. Az üstökös halványabb az esti csillagnál.

— Báke gróf Gyulay Adolf és Lukácsy Lajos között. Ez év elején gróf Gyulay Adolf „Az Est”-ben Lukácsy Lajos ellen több támadást intézett, amely cikkek folytán Lukácsy Gyulay gróf ellen a budapesti törvényszék előtt sajtópárt indított. Gróf Gyulay most „Az Est” mult heti számában a következő nyilatkozatot tett közre:

Alulírott gróf Gyulay Adolf kijelentem, hogy mindaz, mit „Az Est” 1911. évi 29. és 35. számaiban Lukácsy Lajos aradi ügyvéd urra vonatkozólag közlöttem, téves információ alapján, miért is a közlötétel felett sajnálkozásomnak adok kifejezést és azt meg nem történtnek kérem tekinteni. Budapest, 1911. október 11-én, Gróf Gyulay Adolf. Előttünk: Kemény Pál. Dr. Petrik Aladár. — E nyilatkozat alapján Lukácsy Lajos, Gyulay Adolf gróf ellen indított sajtópárt megszüntette.

— Gyermeknap — karácsonykor. A belügy-miniszter körrendeletben tudatta a törvényhatóságokkal, ezek között Aradmegyével is, hogy az Országos Gyermekszanatorium Egyletnek engedélyt adott arra, hogy a két karácsonyi ünnepnapon az egész országban nyilvános gyűlést rendezhessen. Tehát a nyári gyermeknap mellé most készül egy téli gyermeknap is.

— A korcsmák vasárnapi munkaszünete. Aradmegye hétfői közgyűlésén több községre nézve jóváhagyta a korcsmák és itelzérési üzletek vasárnapi zárvatartására vonatkozó határozatot. Tudvalevő, hogy a belügyminiszter már régebben leiratban mondta ki, hogy amíg a korcsmák vasárnapi munkaszünete törvényszerű intézkedéssel jóváhagyva nincsen, egyes községek e tekintetben kivételes rendszabályokat nem állíthatnak. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerülete erre való tekintettel felszólítja az érdekelt községek kereskedőit, amennyiben a határozatot meg akarják felelelni, e végből az O. M. K. E. aradi kerületénél (Arad Szabadság-tér 7. sz. alatt) jelentkezzenek, amely ez esetben a felelkezés ingyenes előkészítéséről és beadásáról gondoskodik.

— Letartóztatott takarékpénztári igazgató. Nyitráról jelentik: A nagytapolcsányi takarékpénztárnál súlyos visszaélések nyomára jöttek. Nyitráról tegnap kiszállt Tejfalussy Béla dr. vizsgálóbíró és csak késő éjjel fejezte be nagytapolcsányban a takarékpénztár helyiségében a kihallgatást. A szakértők ugyanott elvégezték a tényleges leltár elkészítését. A leltár két millió hiányt mutat föl; ez a bukás a legnagyobbak közé tartozik az utóbbi években. Ki hallgatták Felsenburg Adolf vezérigazgatót, a főkönyvelőt és a pénztárost. A kihallgatás befejeztével őrizet alá helyezték a vezérigazgatót. Több vidéki pénztárat megbízottja a tegnapi nap folyamán új feljelentéseket tett a bank ellen. A takarékpénztár előtt tegnap délután nagyszámu nyitrai udányi paraszt gyűlt össze, hogy betétjeit követelje. Mikor a vezérigazgató a bankból kijött és oszonnázni akart menni, a paraszttok megtámadták és meg akarták lincselni. Két oszondór csak nehezen tudta az igazgatót megvédeni az elkecsereget embegek haragjától. Felsenburg vezérigazgatót különben ma délután a vizsgálóbíró letartóztatta.

— Kifosztott községi pénztár. Temesvárról jelentik: A temesvári rendőrséget ma délelőtt arról értesítette Torontáldányos község előljárósága, hogy a vasárnapra virradó éjszaka kifosztották a községi pénztárt. A tettesek behatoltak a község házába, magukkal vitték a pénztárt, melyet azután feltörték és kifosztottak. A pénztárban volt összesen 4827 kor. készpénz. A gyanu egy cigány családra irányul, amely napokig tanyázott a község határában és most nyomtalanul eltűnt. A temesvári rendőrség is megindította a nyomozást a tolvajok kézrekerítése érdekében.

— Az égő földgáz. Marosvásárhelyről jelentik: Kissármás vidékén még mindig mészvilágító lánggal ég a földből előtörő földgáz. A veszedelem elfojtására Kissármásra érkezett katonák serényen folytatják a mentés munkáját, de eddig alig észrevehető eredménnyel, mert a lánggal égő földterület nagysága nem csökkent. Tegnap este Kolozsvárról Kissármásra utazott Dósa Eendre Kolozsmegye alispánja, hogy személyesen felügyeljen a munkálatokra és a helyzetről felsőbb helyen jelentést tegyen.

— Kolozsvárról jelentik nekünk: Bánffy-Hunyadon és környékén tegnap este tizenegy óra után földalatti morajtól kísért gyöngye földrengést éreztek. A gyöngye földlökések többször megisméltődtek. A földrengés kárt nem okozott.

— Kérelem. Öök mindnyájan kedves boldog embertársaim, kik hosszú nyári pihenés után most rakosgatják rendbe, szép meleg otthonukat. E munka közben ezer kedves emlék kerül finom kezeik közé. Nagyanyáiktól fennmaradt leendő illatu apróságoktól kezdve az utolsó báltól megőrzött táncruháig, ezer és ezer édes bus emléket támasztva lelükbe. Kedves tevékenységük közepette bizonyára kezeikbe akad az igénytelen kis persely, mely a tél folyamán lakásuk legszebb ékesége leand. Hiszen e kis persely a könyörületesség szolgálatában áll és arra van bízva, hogy a beléje gyűjtött fillérek hozzánk legközelebb álló embertársaink, városunk szegénysorsu tudóbtögein segítsenek. Ne feledkezzenek meg ezekről és hallgassák meg e szerény perselynek Öökkhöz intézett könyörgését. „Két filért a tudóbtögeknél kér az Arad városi vörös kereszt egyesület”. Szenvédő embertársaink nevében Wadowsky Gusztávné.

— Három napi halálküzdelem a föld alatt. Lugosról jelentik: Milován György odvosi kutmestert megkérték, hogy vállalja el Dambrovicán egy kutnak a kijavítását. Milován vállalta a munkát. Néhány nappal ezelőtt, míg társa Zsurkony Aleksza a községben bevásárolt, lezárt a kutba, hogy folytassa munkáját, de alig ért le, midőn a kut nagy robajjal beomlott, a szerencsétlen kutmestert maga alá temetve. Midőn Zsurkony visszajött, csodálkozva látta, hogy társa nincs sehol és a kut be van omolva. Kis idő múlva nyoszörgést halott a mélységből. Nyomban értesítette a hatóságot és a megérkezett segítséggel hozzátartott Milován megmentéséhez. Közben megérkezett a szerencsétlen ember családja is, kik sirva biztatták az eltemetett embert kitarásra. Az öt éves kisleánya is lekiabált a mélységbe:

— Jer fel papa, jer fel!

De a mentés nem járt sikerrel, mert midőn már jó rakás törmelékelt eltávolítottak, a porhanyag föld más helyen omlott be. 69 órán át tartott a mentés és a szegény ember még a harmadik napon élt és nyoszörgött. De midőn már sikerült a törmelékelt teljesen eltávolítani, Milovánt csak holtan hozhatták felszínre.

— Agyonlőtte a játszótársát. A Kürtös községhez tartozó kutas pusztán ma Siklován Péter csész 12 éves Dameter nevű fia agyonlőtte Tótán Illés nevű játszótársát. Siklován Dameter ma reggel elcsente atyjának vadászfegyverét. Játék közben ráfogta a fegyvert pajtására.

— Vigyázz, most agyonlőlek! — mondotta tréfából A fegyver elsült a golyó szíven találta Tótán Illést. A gondatlan fegyvertulajdonos ellen megindították a vizsgálatot.

— A hölgyközönség figyelmébe! Az uri hölgyközönséget értesitem, hogy Szentpál-utca 8. alatt egy angol és francia női ruha műtermet nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltöket legújanyosabbban készítek. Becses pártfogásáért esedezik Szauerland Andor. 5025

— Ahol a tanító még mindig harangozik. A napokban választották meg Óriszentmártonban Rákosi János okleveles tanítót, akinek a pályázat szerint huszonhét tojás is van a díjazásban többek között. Mikor közölték a fiatal tanítóval a választás eredményét, a plébános ur felvilágosította a kötelességéről, mondván: — Harangozni fog édes barátom, az Ur dicsőségére. Meg felöltöttem engem, ha oltár elé igyekszem dicsérni az Urat. Istenes dolog mind a kettő, csak azok az átkozott ujságok teszik nevetség tárgyává ezt a gyönyörű hivatást. A gyermekekkel nem lesz sok baj. Nem kell sokat tudni, mert ha a paraszt sokat tud, az kész veszedelem.

A fiatal tanító erre ezt a választ adta a plébánosnak:

— Hát ha önöknek harangozó meg öltöttes kell, minek választottak tanítót?

Ezzel sarkon fordult és faképnél hagyta az eklézsiát. Az óriszentmártoni plébános, úgy látszik, még nem tudja, hogy az Ur 1911-ik esztendejében a tanítók már nem harangoznak.

— Jótékonycélú magyar állami sorsjáték. (O cs. és királyi Felsőnének legfelső elhatározása alapján a budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság minden másfél évben jótékonycélú állami sorsjátékot rendez, melynek tiszta jövedelmét közhasznú és jótékony célokra fordítják. Az utolsó 10 államsorsjáték jövedelméből mintegy 145 különböző közhasznú és jótékonycélú intézmény részesült 10—30 ezer K, sőt az utóbbi sorsjátéknál már 60 ezer korona segyében. Ilyenek voltak: a különböző köz- és gyermekórházak, árva- és szeretetházak, siketnémák és vakok intézetei, népkonyhák, fehérkereszt egyletek, mentők egyesületei jótékony nőegyletek, különféle segélyző egyletek, szanatóriumok, poliklinikai és más hasonló jótékonycélú egyletek és közhasznú intézetek, melyeknek sokszor e jutalékok adták meg az első lételemet. A budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság jelenleg a XXIX-ik állami sorsjátékot rendez 475.000 K készpénz nyere-ménnyel. A főnyeremény 200.000 K. Ezenfelül még 14884 nyere-mény van 80.000, 20.000, 10.000, 1000, 5000, 500 stb. nyere-ményekkel. Az összes nyere-ményeket készpénzben fizetik ki. A sorsjegy roppant olcsósága és a sok kedvező nyere-mény esély folytán a köz javára működő emberbaráti intézmények érdekében felhívjuk t. olvasóinkat a jelenlegi rendezés alatt álló XXIX-ik jótékonycélú állami sorsjáték támogatására. A huzást visszavonhatlanul f. é. december hó 14-én a lottójövedéki igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Az említett igazgatóság kívánatra bárkinek díjtalanul és portómentesen küldi az új alapra fektetett sorsjáték részletes játéktervét. 6880

— Női zenekar a Gambriusban ma és minden este ének- és hangversenyt tart. — Biró Irén gordonka és Naményi Jenő hegedűművész közreműködésével vasárnap- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától 1 óráig, délután 6 órától. 5282

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 31-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Sepsy Dezső jószágigazgatósági fogalmazónak Dezső nevű fia. Hofner Péter esztergályosnak Emil nevű fia. Nagy Lajos autobuszvezetőnek József nevű fia. Meghalt: Zavada János 41 éves kőműves. Eisele Erzsébet 17 éves szabósegéd. Holub József 81 éves magánzó. Molnár Jolán 6 éves leány. Özv. Szemlákán Pálné 77 éves magánzó. Kleits Arzenné 65 éves napszámosnő. Kiss Péter 35 éves esztergályos. Rácz András 35 éves napszámosnő. — Házasság nem fordult elő.

— A legújabb női táskák, bőr diszmláruk valódi francia és angol illatszerek és más pipere cikkek megérkeztek, valamint fésű és kefe árúk, cöcos lábtörölők, fűrdő gyékények parquet kefék és beeresztő paszták legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetők Hegedűs Gyula cégnél Aradon. 4638

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

Oszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

Kívánatra ingyenes bérmentve.

4217

Braun M.

férfi- és fiúgyermek-ruha áruháza
Arad, József főherceg-ut 3., (a Kos-
suth szoborral szemben.)

Nagy választék!!! 3902 **Olcsó árak!!!**
Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

— Medgyaszay Vilma vendéjátékai alkalmával kolléganőinek mindig dr. Bíró-féle Havasi Gyopár Crém-et szokott ajándékozni. Meggyőződése szerint ez a legjobb arckrém és különösen színésznőknek nélkülözhetetlen. 5093

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f. ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Perzsaszőnyeg raktáram Weitzer János-utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Zsigmond. 4867

— Geréb dr. oji szemináiumra Kolozsvári Parkas-utca 5. szám. (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz juttat. A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4821

— Deutsch Sándor okl. táncztanító 1911. évi november hó 15-én kezdi meg második táncztanfolyamát az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet a táncintézetben, vagy Bercsényi M.-u. 18. sz. alatti lakásán. — Külön délutáni ifjúsági diák kolon. 5237

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— Női kalapdivatterem. Legújabb modellű bécsi és párisi őszi és téli divatkalapok legnagyobb választékban, legelőnyösebben Grünblatt Antónia kalapdivattermében Szabadságtér 11. szám (Glück huscsarnok-épület) szerezhették be. 4561

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

TARKASÁGOK.

(Főlöslages láрма) Egy aradi fősvénységéről híres magányos urhoz betörték, azonban nem akadt egy olyan értékes darab sem, amit érdemes lett volna a tolvajnak magával vinni.

— Ratlók! Segítség — kiáltja.

Mire a betörő gunyosan néz végig rajta és így szól.

— Ugyan mit csinál olyan reklámot? Hiszen nincs is innen mit elvinni...

(Koldus ónértet) A koldus sokáig ácsorog egy ajtó előtt, míg végre a cseléd kiszól:

— Aszonta a nagysága, hogy nincs semmi! Erre a koldus dühösen feleli.

— Ezt előbb is mondhatta volna! Kikérem magamnak, hogy máskor ily soká megvárakoztassanak. Érti?

(Az utolsó szó.) A Szabadságtéri piacon két asszony beszélget. Az egyik a másiknak az uráról kérdezősködik.

— Hát az ura keres-o — ?
 — Hiszen meghalt szegény.
 — Ne mondja. És mi volt a boldogultnak az utolsó szava ?

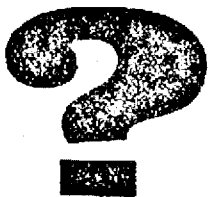
— Nem az övé volt az se, hanem az enyém...

(Mindegy.) Férj uram hajnalkor kerül haza. Korholja az asszony:

— Ej-ej, három óraker jössz haza? Ilyen későn?

— Hát nem mindegy? — feleli a férj — ha itthon maradtam volna, most akkor is késő volna!...

Mit használunk hajhullás és fejkorpa ellen

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rektifikált petroleum kivonattal van elismerve. Ezen kivonattal a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona. Kapható Aradon

Hánzu Nestor Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főierakat: Barabás és Stefanovits droguisták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, október 31.

Az enyhe időjárás kedvező hatással van az őszi vetésekre.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, a vételkedv javult.

Elkelet a mai piacon élénk forgalom mellett:

1200 mm. buza 11.00—11.20
 1500 mm. új tengeri 7.40—7.60

Névlages jegyzés:

— mm. rozs 9.20—9.30
 — mm. árpa 8.40—50

— mm. zab 8.80—90
 ó tengeri 8.70—80
As árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 31

Készáru.

Amerika $\frac{1}{2}$ el magasabb. Kínálat, vétel (edv korlátolt, 10 ezer mm-e 5 fillérrel magasabb.
 Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	DÉN	2 órai
	zárlat	zárlat
Buza 1912. áprilist	11.93—11.94	11.92—11.93
Rozs 1912. áprilist	10.86—10.87	10.36—10.87
Tengeri 1912. májusi	8.58 8.59	8.58 8.59
Zab 1912. áprilist	9.60—9.61	9.62—9.63

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 31.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	11.00—11.05
77	—	—	11.10—11.15
78	—	—	11.15—11.20
79	—	—	11.25—11.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	10.90—10.95
Rozs	—	—	9.30—9.35
Árpa	—	—	8.40—8.45
Zab	—	—	8.55—8.60
Tengeri	—	—	8.90—9.00
Tengeri (új)	—	—	7.60—7.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— Október 31. —

Magyar aranyjáradék 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	110.20
Magyar koronajáradék 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	90.90
Magyar koronajáradék 3 $\frac{1}{2}$ %	—	—	79.00
Magy. földt. herm. kötvény 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	91.75
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény	—	—	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	215.—
Fennszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	153.—
Osztrák járadék papírban	—	—	91.50
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	94.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	115.25
Osztrák koronajáradék 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	91.35
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	1.17.—
Osztrák-magyar bankrésvény	—	—	19.80
Magyar hitelbank-résvény	—	—	842.25
Osztrák hitelintézet-i résvény	—	—	643.—
Osztr.-magy.-államasít. résvény	—	—	732.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.20
Római birodalmi márka	—	—	117.76
London vista	—	—	241.20
Páris vista	—	—	95.87 $\frac{1}{2}$
40 márkás arany	—	—	23.54

Kőbányai sertéspiac.

— Okt. 31. —

Október 30. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—152 fillér, Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 166—174 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi október hó 27. napján volt készlet 28569 drb. — 1911. október hó 29-én felhajtott — drb. — 1911. október 29-én elszállított 600 drb. — 1911. okt. 30. napján maradt készletben 27969 drb.

A hivott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Bakács Miksa

angol női divat-terme Arad, Kazinczy-utca 12.

EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyokban 4996

ARADON, Weitzer János-utca Minorita-palota

Raktár mindennemű villanyvilágítás, légszesz, acetylen-osillárok, légszeszfűző és vasalási készülékekben. A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welsbachi dr. Auer Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. — Összes felszerelési cikkek (armaturák.) Kérem a nagy közönséget szíveskedjék megtekinteni ujonnan érkezett bel- és külföldi újdonságaimat csillárokból és világítási üvegarukból.

Maidt és Schrod

Arad, Andrassy-tér 17.

(Reinhart-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.
Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 30 koronától. 2168
Intézeti fiú kelengyek dus választékban.
Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerdán, 1911. november hó 1-én

Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárral:

Boszorkány.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Sardou Viktor.

SZEMÉLYEK:

Ximenes	Herold Ede.	Cleofas	Kulcsár L.
Don Lopez	Várnay Jenő	Olivér	Gyöző A.
Juana	Harmath J.	Dor na Rufina	Várnainé.
Don Enrique	Keszler Ede.	Donna Syrena	Fekete A.
Ramiró	Dr. Beregi S.	Szerzetes	(László Lajos)
Zorálya móróné	Kápolnay J.	Kecskepásztor	Vass Jenő.
Aisha cselédje	Benkóné.	Zaguir	Huszár K.
Cardenos	Delly Lajos.	Manuela	Vendrey V.

Kezdeté délután 1/4 óraker.

Este 1/8 óraker rendes helyárral:

A) bérlet. A) bérlet

S. ép Heléna.

Operette 3 felvonásban. Írták: Meilhac Henrik és Halévy Lajos. Zenéjét szerette: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Páris Priamós	Huszár K.	Orestes, a fiúk	Nógrády M.
Menelaus	Polgár S.	Cchalchas	Csáky F.
Heléna, neje	Dióssy Nusl.	Achilles	Kulcsár L.
Agamemmon	Ladizslay J.	I-ső Ajax	Delly Lajos.
Clytemnestra	Benkóné.	II-dik Ajax	Vass Jenő.

Kezdeté este 1/8 óraker.

APOLLÓ. SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi eszpadja

Ma szerdán, 1911. november 1-én:

1. Glima birkozók! Szenzációs sportkép. — 2. A csapó-leány. Leghíresebb erkő csdráma. — 3. Egy Dreadnaught építése. A tengeri csarák szörnyetege szemünk előtt készül. — 4. A molnár és gyermeke. Érdekesítő dráma 2 felvonásban. szenzációs sláger képe. 1600 méter.

Előadások délután fél 3 órától.

Helyárak: Pályázók díjmentesen 1 kor. Zartszék 1 kor. I-ét hely 80 fillér. II-ik hely 60 fillér. III-ik hely 40 fillér. IV-ik hely 20 fillér.

Műsori ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URANIA

szépművészeti színház.

Arad, Simonffy-utca 1. sz. Szabadtság-ter mellett.

Ma szerdán, 1911. november 1.

1. A láncosnő póre. Komikus. — 2. Florenc. Természeti. — 3. A ravasz házoló. Mulatságos. — 4. Katona vér. Dráma. — 5. Amerikai hadiflotta. Természeti. — 6. Napoleon dráma. Az austerlitz-i dobos — 7. Lemkének melege van. Humoros. — 8. Az uri betörő. Detektív szenzáció.

Előadások 8. n. 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Sirkoszorúk vitelére

a gyorsfutárok szolgálataira állanak a temető bejáratánál. 5316

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHEZETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ

6781

MUSEHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

ÚJIT-GYÓGYÍT

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Vese és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurotjainál, húgykő és fővénykepződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyított. — Orvosiilag ajánlva.

Aradi főterakat

Pollák József cégnél, József főherceg-ut 11. sz.

Egyéves önkéntesek

legújabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszereltetnek

Kolarits Nándor

Délmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

Temesvár - Belváros,

Mercy-utca 10. szám.

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálnak. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezeskedik. 3907

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közvényűnél, — oszónál, és meghűléseknel,

Figyelmeztetés! Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertárnél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany orszlánohoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. . .

4758

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

Oriási választék

valódi amerikai

VADASZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel isztelel-
tel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER”
gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült meg-
szereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALA-
MANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly
alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és ele-
gáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f.
viselhet. luxus kivitel 20 . 50

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza. 1516

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-á-ást!!!

csak óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et ???

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

4891

Mert

puhán tartja

Mert

nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

ÓRIÁS FEDÁK

cipőcrém, mely 4-szer annyit
tartalmaz,

mint egy 30 fillér-ért
más doboz

ebben a drága vi-
lágban az egyedüli **olcsóság.**

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koro-
nák ideálisan szépen, rágásra
kitűnők, készülnek

HALMOS

fogászati-mütermében Asztalos
Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-
tér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4271

SINGER

„66“

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok
— ügynökei útján vásároljunk. —

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9.

(Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tar-
talmazó füzet bárkinek **ingyen** kiadatik.

Halottak napjára

ajánlom a n. é. közönségnek dus-
választóku élő és művirág

koszoruimat

legegyszerűbbtől, legdiszesebb ki-
vitelben, igen olcsó árban

Olaszy József

virágüzlete 5197

Förrey-utca (Guttmann-ház)

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával
ingyen és bérmentve, ha ár-
jegyzékünk szétküldése oxáljá-
ból nekünk

100 darab cimet

(csak vidékit)

magán és államhivatalnokok, tan-
tatók, főpapok, orvosok, egészség-
ügyi hivatalnokok, gyárosok
és gyári hivatalnokok, jobban
szituált magánzók, kereskedők,
iparosok stb. címelt lakóhelyel-
ről és annak környékéről, tisztán
és olvashatóan egy iv papírra
leírva beküldi.

Vertrieb patentiert
Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenedergasse 1.

Kereskedelmi iskolát végzett

fiatalember

esetleg

gép-és gyorsírásban jártas kisasszony

helybeli részvénytársaságnál

azonnali belépésre

alkalmazást talál.

Irodai gyakorlattal bírók előny-
ben részesülnek. — Ajánlatok

„Gyors munkaerő“ címen a
kiadóhivatalba küldendők. —

Ugyanitt egy ovadékképes iroda-
szolga és pénzbeszedő felvétetik.

Színházi prémezek

boák, muffok, kabátok, legjobb bevásárlási forrása

Beregszászy Lajos

divat-szücs üzletében, Deák F.-utca 32. 5115

Kérje kereskedőjétől a 30.000 koronás „Ceres“ díj-pályázat feltételeit.

„Ceres“ ételzsir nagy kincs, tagadója ennek nincs!
Ellenség vagy jóbarát, egynek vallja itt magát.

Legfinomabb teavaj készítése: Sárga, simulékony „Ceres“ ételzsir („Ceres“-kockák) és fehér („Ceres“-táblák) egyenlő arányban keverve, óvatosan, felrevi és nélkül megolvasztandó. Ehez hozzáöntendő nyers tejfel vagy nyers tej, (3/2 kg. „Ceres“-hez 1/4 liter tejfel) minekutána az egész jól megkavarandó, mialatt a tálat avagy a lábost gyorsabb kihülés végett hideg vízbe állítjuk mindaddig, míg a zsir megfagy. A tej víztartalma így teljesen kiválik, míg a „Ceres“ zsir a legfinomabb teavaj ízét és zamatját veszi fel és ugyanugy használható is. Egy tojás sárgája még jelentékenyen növeli a keverék jóságát. Az ezen utasítás alapján előállított teavaj az érvényben levő törvényes határozmányok szerint csakis a saját háztartásban használható.

Vas- rézbutor, sodronybetét gyár. Alapított 1893-ik

évben

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat **vas- és rézbutorokban** a legjobb kivitelben.

Sodronybetétek vas és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

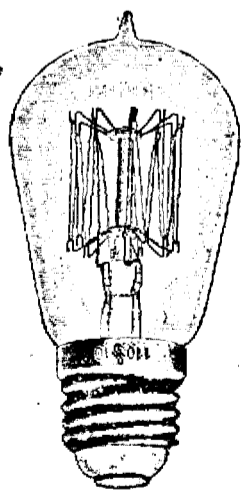
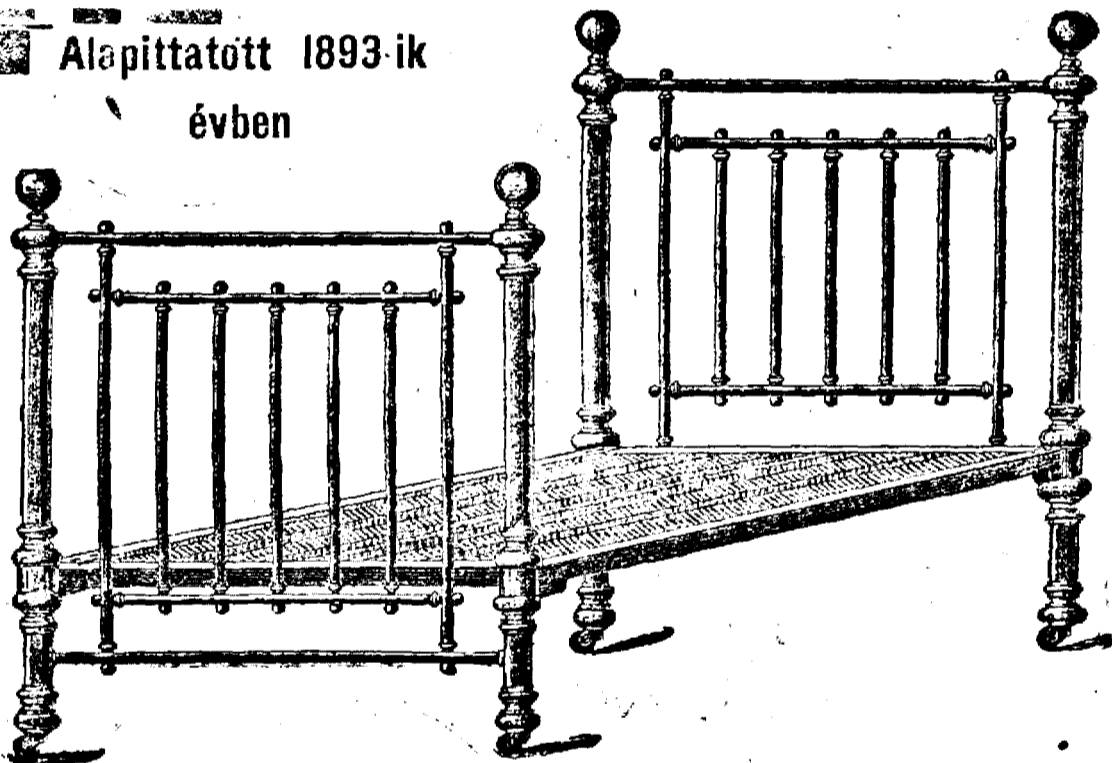
GYÁRHELYISÉG: ÜZLETHELYISÉG:
AULICH LAJOS UTCA 14 JÓZSEF FŐHERCEG-UTCA 7.

TELEFON: 435. szám. TELEFON: 184. szám.

Arjogyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Szives megrendeléseket kér tisztelettel:

Fleischer Testvérek

Ugyanott jó házból való **TANONCOK**
a lakatos és fényező műhelybe fizetéssel felvételnek. 5191

TANTAL-LÁMPA.

A legjobb fémszálal izzólámpa.
Árammegtakarítás kb. 60%.
Fehér fényel ég.
Rázkódásoknak ellenáll.
Égési óráinak számameghaladjabarmely izzólámpáét.

Minden helyzetben, tehát fölfelé állóan, ferdén,
oldalt egyformán, kifogástalanul ég.
Olcsóbb a többi fémszálal izzólámpánál.
Nagyobb rendeléseknél magas engedmény.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest., VI., Teréz-körut 36. 6905

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE. LOVAS KÁROLY

Ajánlom parkettás lakás, ablak és szőnyeg tisztítási vállalatomat, egyben felhívom a t. közönség b. figyelmét, legjobb módszerrel berendezett **poloska** irtásomra, jótállás mellett, ugyszintén tűzifa f. l. hordást elvállalok naponta a kamrából lakásokba.

Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4487

TELEFON 789.

Hatóságilag
engedélyezett
kiárusítás.

Meglepő olcsó árak-
ban lesz az egész
**raktár kiáru-
sítva.**

Kérem a hölgyeket le-
hetőleg a délelőtti órák-
ban befáradni, mert dél-
után az igen nagy forga-
lom miatt nem vagyok
képes oly jól kiszolgálni.

5033

Tisztelettel

Hoffmann
SÁNDOR
ARAD,
Színház-épület.

Földbirtokosok!

5044

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

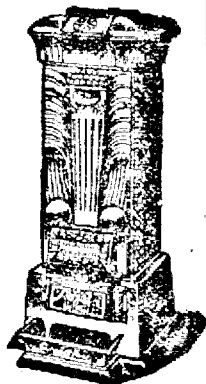
a legelőnyösebb feltételek mellett
jutalék előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET

ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kívánatra főtisztviselőnk személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.

PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrásy-ut 32.

Musgrave eredeti cserépkályhák

a jelen legjobb és legolcsóbb

FÜTŐKÁLYHÁI.

Ingyenesen árjegyzék. 6725

Chr. Grams kályhagyár Bodenbach

Gyári raktár:

BERTA TESTVÉREK-NÉL

vasárnap és szombatmüzet

ARAD, Andrásy-tér 3. szám.

Költöztetést

elvállalok,

5299

elhívásra bárhol megelenek:

Kohn Sámuel

szállító

Szent Péter-tér 7. sz.

Ascher Ferenc és Társa

villany műszerész és kerék-
pár nagy javító műhelye

Arad, Deák Ferenc-u. 30.

Elvállalunk legszakosított ki-
vitelben mindennemű villanyvilági-
tás, házteléfono és csengő berende-
zéseket és javításokat

legjutányosabb árak mellett

ugy helyben, mint vidéken. Összes

kerékpáralkatrészeket raktáron

tartunk. Kerékpárokat és gramo-
fonokat gyorsan és pontosan javi-
tunk. 4661

**Ha olcsón
akar vásárolni**

ugy keresse fel
okvetlen mielőbb 1071

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházat

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legujabb divatu
női és gyermek

felöltők és szőrmeárúk

óriási választék-
ban feltűnő olcsó
arban kaphatók.

Magy. kir. szab. osztálysorajáték.

Az 1911. november 16. és 17-én kezdődő

XXIX. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona || 1/4 sorsjegy 3.— korona
1/2 " 6.— " || 1/8 " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek
közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36060	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15-én eszközölt hu-
zás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15 én esz-
közölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi
február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az ál-
talam eladott **99354. szám tizezer** koronát
nyert. Ezeken kívül számos 2000, 1000 és 500
kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMÁN

bank- és váltóüzlete Aradon. 5244

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöletnek.

Kossak Sándor
fényírdója
Arad, Weitzer János-utca 3.
Felvételek naponta 9-6 óráig.

5083

Női Kalap-Bazár

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

**Megérkeztek a Velour-formák
őszii és téli divatujdonságai.**

Gyászkalapok azonnal elkészülnek.

Bélelés és diszítés 50 fillér.

5062

Uri hölgyközönség szives figyelmébe!

A n. é. hölgyközönséget értesitem, hogy női ruha divattermemben elvállalok a legújabb párisi divatlapok után készített angol és francia kosztümöket és ruhákat legizlésebb kiállításban, jutányos árak mellett.
4985 Szives megbízásokat kér kitűnő tisztelettel:

WEISZ SAMU női-szabó, Weitzer János-utca 10. sz.

Tökölly Imre utca 15. számú (volt Halász-utca) Landauer-féle házat

üzlettel együtt

örökáron megvettem, ahol minden nap kóser, friss füstölt libacombot és mellet, saját savanyított káposztát, libaszirt kicsinyben, valamint nagyban kaphatni. Vidékre is szállítok bármily nagy mennyiségben. Továbbá mindenféle fűszer- és hüvelyáru, a legjobb és legolcsóbb árban. Kérem a szives próbamegrendelést. Maradok alázatos tisztelettel 5177

Augenblick Ferencné

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádógos. Készít modern butor veretét. Fémcsiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 8341

Galvanoplasztikai munkák

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorszabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag: 1845

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

szabószabó

Hölgyeim!

saját érdekükben cselekszenek, ha Aradon, Salacz-utca 1. sz.

ház II. emeleten levő

trotteur, concert, gyász és leányka

kalap-divatszalonomat

meglátogatják, ahol nagy választékban kaphatók a párisi körutamból magammal hozott legújabb divatnői kalapok. Nagybecsű vevőimet

olcsó árról

és figyelmes kiszolgálásról biztosítom. Javítások és gyászkalapok kívánatra azonnal elkészülnek. Kérem szives pártfogásukat, teljes tisztelettel: 4591

Maison Ritscher.

szabószabó

Gyönyörű muffok, divatos boák

legolcsóbb árban kaphatók

MAYER MIKLÓS szücsüzletében

ARAD, Kossuth-utca 5. sz.

(Saját ház.)

Ugyanott mindennemű szörmejavítás gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Nők legforróbb vágya SZÉPNEK LENNI!

Ezt legkönnyebben érhetik el a HAJÓS-féle IBOLYA-CREME használatával.

Ára 1 tégelynek 1 korona.

Kapható mindenütt.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Hat gymnasiumot, vagy hat reáliskolát, vagy hat polgári iskolát végzett fiatal embert

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK ELFOGAD

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész

421

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Hogy arca szép, fehér, üde és bájos legyen

Kárpáti-téle **Benzoetej-cremet** 1 korona
és **Benzoetej-szappant** 70 fillér

vegyen, mert ez a legtökéletesebb és legjobb ártalmatlan szépítőszert.

4671

Fenti szerek eredeti minőségben kizárólag az egyedüli készítőnél:

Kárpáti János gyógyszerárában kaphatók Aradon, Boros Béni-tér 15. (Dengl-ház.)

Ha fáj a feje

használjon **Kárpáti-féle pasztillát**, mely 5-10 perc alatt megszabadítja bármilyen főfájástól és migraentől.
1 üveg 12 adaggal és utasítással 1 korona.

Kitünő gyomortisztító és kellemes ízű a **Kárpáti-féle**
epehajtó,

mely minden fájdalom nélkül gyorsan és biztosan hat.
1 üveg ára utasítással 40 fillér. Postán 12 üveg bérmentve 4 kor. 80 fill.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelengyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Színes és fehér himzések ugyiszintén **fehérnemű** varrások **olcsó árban** készülnek.

Uri leányok fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra felvétetnek.

PFÄFF szabadalmazott golyós csapágy varrógépek

a jelenkor legjobb gépei, könnyű, zajtalan járás, utólérhetetlen tartósság, műhimzésre, harisnya- és fehérneműtömésre, kiválóan alkalmasak könnyű járásuk folytán. Dús választék családi és ipari célokra.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerésznél Arad, Szabadság-tér 7
Nagy szakszerű javító műhely
Telefon szám 96.

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő

Arad, Deák Ferenc-utca 40. szám.
(Dr. Winter-ház.)

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem

Deák Ferenc-utca 40. szám alatt

van. — Raktáron tartok dús választékban mindennemű hangszereket. Elvállalok hangszer átalakításokat és javításokat legjutányosabb árak mellett. Vidékre megrendeléseket leggyorsabban eszközölk. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Hauszer K. Géza,

hangszerkészítő.

2807

Gyors és pontos kiszolgálás!

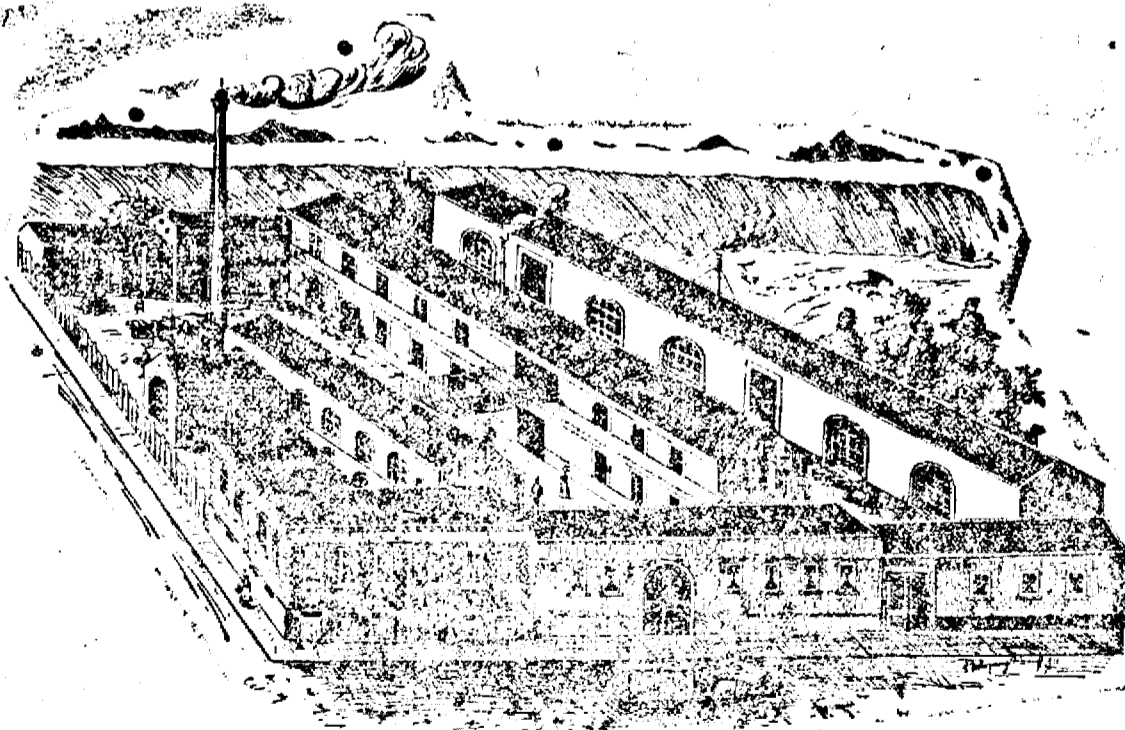
MÜLLER J. ÉS FIA

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapítatott:
1858.

Mindennemű **férfi és női felöltőket** és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

Telefon szám
459.

Ingeket, gallérokat, kezelőket, házi ruhát, kelengyékstb. hófeheren (minden marószert kizárásával) mos és fényesen vasal.

Helybelli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2-3. SZ.
Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal **MÜLLER J. ÉS FIA.**

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívüli olcsó árak!

Rendkívüli olcsó árak!

Igaz Sándor és óraüzlete, ARAD, Andrassy-tér

(Minorita-palota.) 4311

Szolidan szabott árak!
Figyelmes kiszolgálás!

Nagy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben.
Külön helyiségben I. rendű chinaezüst áruk.

Városi és megyai telefonsz. 321.
Alapítva 1902. évben.

NÉMETH IMRE

cukorka, csokoládé és déligyümölcs különlegességi üzlete
november hó 1-én Arad, Andrassy-
tér 20. (Fischer Eliz-palotában, Központi szálloda mellett)

= megnyílik. =

A n. é. közönség szives pártfogását kéri
Telefon szám 418. Németh Imre.
Főüzlet: Forray-utca (Lukácsy-ház.)

Tyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használatával, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppol”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN”-Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 421 2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Ne üljön fel semmiféle hangzatos reklámnak, hanem saját érdekében felhívom a figyelmét, mert most ismét nagyobb mennyiségű áruk érkeztek, amelyeket csak az Asztalos Sándor-u. 4. sz. alatt levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

lehet beszerezni. Eladásra kerülnek a következő

olesón beszerzett áruk

Női ing R. Schiffenből 75 kr.-tól
Női nadrág R. Schiffenből 74 kr.-tól
Glott alj I. dupla 125 kr.-tól
Lüszter alj I. dupla 125 kr.-tól
Selyem alj I. dupla 375 kr.-tól
Mildervédő batlezt 52—59 kr.-tól
Batlezt alj 125 kr.-tól
Taft selyem I. métere 68 kr.
Celkos selyem I. métere 82 kr.
Gyermekruhák 75 kr.-tól
Esőernyők 120 kr.-tól
Férfi ing R.R. schiffenből 99 kr.-tól
Férfi ajour sokni 39 kr.
Férfi nyilas sokni 39 kr.

Zsebkendő tucatja 58—120 kr.-tól
Gallér csak 7 kr.
Kézeltő párja 8—16 kr.
Harisnya 3 pár 50, 60 és 100 kr.
Kézimunka kongré kezdés 125 kr.
Celpke métere 1 kr.-tól.
Celpke szövet 25 kr.-tól
Celpke gallérok 50 kr.-tól
Czérna keztyűk 15 kr.-tól
Férfi nyakkendők 10 kr.-tól
Hosszu glase keztyűk 150 kr.
Glase keztyű rendez 59—85 kr.
Női ajour harisnya 35 kr.
Női nyilas harisnya 39 kr.

Celpke és celpkebetétek nagy választékban. — Celpke-szövetek nagy választékban.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségű csipkefüggönyök, stórok, himzett madeira, schweizi himzések, női és férfi harisnyák, gyermek-harisnyák, selyem- és cérna-keztyűk, finom női fehérneműek, női kötők, stb. Meglepő olcsó árak. Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni, mivel hogy most ismét igen nagymennyiségű újabb áruk érkeztek.

2601

Tisztelettel

Csipke áruház.

Övös: Figyelmeztetjük a t. vevőközönséget, hogy üzleten kívül senkit sem jogosítunk fel cégünkötől áruk elárúsítására.

Férfi ruhaszövet gyapjuból frt. 1.20 kezdve. — Bleus 1.25 kr.

Felhívás! A téli saison közeledtével ajánlom a nagyérdemű közönségnek dusan felszerelt üzletemben legújabb divat szerinti

szücsáru cikkeimet

Javításokat és átalakításokat leggyorsabban és legizlésebben készítik.

melyek úgy készen, mint megrendelésre legjutányosabb áron nálam kaphatók. -- Kitűnő tisztelettel

5117

Kovács Géza

szücs-különlegességi üzlete

Arad, Forray-u., gr. Hunyady-palota.

Uj fodrász-üzlet!

A nagyérdemű közönséget van szerencsém értesíteni, hogy

Arad, Deák Ferenc-u. 8. sz.

alatt egy
fényesen
berendezett

borbély- és fodrász-üzletet

nyitottam. Szakképzettségemet e téren mint vezető 4 éven át Hilyer Mihály jónévi fodrász-üzletében szereztem. Főtörekvésem leendő az igen tisztelt vendégeim legkényesebb igényeit is mindenkor figyelmes kiszolgálással legjobban kielégíteni. 5013 Szíves pártfogásért esedezik

Walspillich Ignác

borbély és fodrász.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező ártól feltételek
melléti szerei és szállít

KOCH DÁNIEL

Hamocsengő és telefonberendezési vállalkozó

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezni

felkeresni vételkény-

szert nélkül

Vogel László

műlőrás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,

tört aranyat vagy más

tárgyakra becséreltem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Uj leányiskola-épület.

Alkalmi vétel!

A november 3-án kezdődő vásár alkalmával kitűnő minőségű karlsbadi és fayance, majolika

Tarakota és Meisen

porcellán áruk

gyári áron adatnak el a

Ferenc-téren felállított sátorban.

Igen ajánlatos, hogy a már ugyis közeledő karácsonyi, menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyakat most szerezzük be, mert ilyen alkalmas vétel csak igen ritkán kínálkozik, különösen most, amikor a legszébb, legfinomabb és legmodernebb újdonságokkal szolgálhatok t. vevőimnek.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség szíves támogatását

Himler H., Ferenc-tér.

Uj fatelep! Telefon 579. Olcsó tüzifa!

ÉRTESETÉS!

Értesítem Arad város és vidéke n. é. közönségét, hogy **ARADON, az ÓVÁR-TÉREN** a régi Maros-híd előtti vámház mellett volt **NOVÁK-FÉLE**

FATELEPET

átvettem. Fatelepemen a legjobb minőségű hasáb, dorong és aprított tüzifa kaphatók a legolcsóbb árért

A fatelep vezetésével **FALLER KÁROLY** ur van megbízva, aki minden lehetőséget el fog követni, hogy a n. é. vevőközönség megelégedését kiérdemlje. Kérdésközlések és egyéb tudnivalókért szíveskedjenek bizalommal hozzám fordulni. — Szíves pártfogást kér: 5174

Kalkó Sándor.

YOGHURT.

Dr. Floris A. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacteriumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a bacteriumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legerősebb és számukra leghasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel. 1505

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesavanyodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-paleta.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserelemnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

≡ Nagy üveg ára 2 korona. ≡

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Molnár Antal

épület- és bútorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Vállalja minden e szakba
vágó munkák készítését, valamint
modern lak- és bútorterendezé-
seket, portál és épületmunkákat
a legmegbízhatóbb kivitelben, a
legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszer-
zési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 8952

Molnár Antal,

épület és bútorasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Uraik figyelmébe

Mi akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelkezési tárgyát nálunk nagy bel- és külföldi művet műhelyünkben

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferenc-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 korszakkal kezdve egy elegáns ruhát vagy más ruhát vagy felsőt, énem műveletből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1520

Becszes pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA
Női felöltők
Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD
ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legelegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

INGYEN!!

adok gumi-sarkot a nálam vásárolt női cipőkre.

Okt. 31-ig mélyen le szállított árak.

Üzletemet nov. 1-én ugyan e házba áthelyezem és azt megnagyobbítva a legfinomabb

női, férfi és gyermek-cipőkkel,

valamint a legfinomabb kalapokkal és

uri divatickekkel felszerelve Aradon még nem létezett olcsó árakban

árusítom. Olcsóságomról tessék meggyőződni. 4011

Iványi Menyhért
cipő raktára ARAD, Forray-utca (Gr. Hunyady-palota.)

Virág Kálmán

építőmester

elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralók stilszerű tervezését, művezetését, felépítését és leszámolását. Ugyazintén gazdasági épületek, silos és mindennemű beton és vasbeton munkák szakszerű elkészítését iroda és gyártelep:

3821 **ARAD,**
Erzsébet-körút 59. sz.

Telefon szám 65.

Kitünő minőségű erdélyi hópehely kék és sárga

BURGONYA

EO kilogrammos zsákokban kapható házhoz szállítva

4 koronáért viszonteladók és vendéglősök árkedvezményben részesülnek.

Telefon 779. szám.

Dressnandt Gyula

Arad, Illés-utca 75. sz.

Rendelések felvételnek: **Pataky Armin** mézárósnál.

Kossuth-utca 62. szám. 5290

Tulhevitővel felszerelt, igen szép szántást végző, 35 fékezett lóerős, két éves

magánjáró gőzeke

teljes felszereléssel 5 ös és 7-es eke, bódé, az összes szerszámokkal jutá nyos áron

eladó.

Jelenleg is szánt Simonyi falva és Seprős között fekvő Holomburi-tanyán. Simonyifalva álmásra értesítés esetén küldök.

Kralovánszky Kálmán Seprős.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítéseket, sirrácokat, takaréktűzhelyeket és minden javításokat pontosan és jutányos árakon.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

5305 **Barthl János.**

EZEN KÖNYV INGYEN KAPHATÓ.

6839

A hipnotizmus és személyes

magnetizmus titkainak feltárása.

A rochester new-york-i Tudományos Intézet az imént egy a hipnotizmus, személyes magnetizmus és magnétkus gyógymódról tárgyaló és feltűnést kelto könyvet bocsátott nyilvánosságra. A maga nemében a legcsodálatosabb és legkönnyebben megérthető mű, mely valaha a nyomdából kikerült. Az intézet igazgatósága elhatározta, hogy egy röviden kiadott időn belül egy-egy ingyenpéldányt az mind azoknak, akik komoly érdeklődéssel viseltetnek ezen csodatojles tudományágak iránt. A könyv a világ huzet leghíresebb, a hipnotizmussal foglalkozó speci alistája egyesült munkásságának az eredménye. Most már mindenki saját otthonjában díjmentesen tanulmányozhatja a hipnotizmus és személyes magnetizmus titkait.

A HIPNOTIZMUS AZ EMLÉKEZŐ TEHETSÉGET ÉLESBÍT ÉS VASAKARATOT FEJT KI BENNÜNK. A TULSÁGOS SZEMÉR METESÉGEN ERŐT VESZ: FEL LESZTI A REMÉNYT, ÜSZTÖNZI A DICSŐVÁGYAT, A SIKERRE CÉLZÓ ELHATÁROZÁSUNKAT ÉS MEGADJA NEKÜNK AZT AZ ÖNBIZALMAT, MELY MEGTÁMOZ- HET MINDENKIT SAJÁT VALÓDI ÉRTÉKÜNKÖRÜL. KULCSOT NYÚJT A LELEKI ELLENŐRZÉS BELSŐ TITKAIHOZ ÉS LEHETŐVÉ TESZI AZT, HOGY BÁRKINEK GONDOLATAIT ÉS AKARATÁT ÖNKÉNY- SEN ELLENŐRZETHETJÜK. HA MEGÉRTETTED EZT A NAGYSZERŰ ÉS TITOKZATOS TUDOMÁNYT, SUGALLASOKAT PÉLÁNTÁHATZ AZ EMBERI LELEKBE, MELYEKNEK KIVITELÉRE EGY NAP ALATT VAGY AKAR EGY ÉV MŰLVA IS SZÁMÍTHATZ. A SAJÁT ROSZ SZOKÁSÁIDAT, VALAMINT BETEGSÉGEIDET, UGYAZINTÉA MÁSOKAT MAGAD GYÓGYÍTHATZ VELE. MEGZABADÍT AL- MATLANOSÁGOD ÉS IDEGESSÉGEDTŐL. ÜZLETI ÉS CSALÁDI GONDJÁIDTÓL. NYOMBAN HIPNOTIZÁLHATZ EGYETLEN SZEM- PILLANTÁSÁDDAL EMBEREKET EZEK TUDTA NÉLKÜL ÉS ŐKET AKARATOD SZERINT ERŐSEN BEFOLYÁSOLHATOD. KIFEJTHETED A LEGMAGASABB FOKIG A BENNED SZUNNYADÓZÓ ZENEI VAGY DRAMATIKAI TALENTUMOT; MEGBŐVÍTHETED JÖVŐDEL- MEDET; KIFEJLESZTHETED TELEPATIKUS ÉS JÖRŐBELTŐ TEHETSÉGEIDET; ÉRDEKESZÍTŐ ÉS TRÉÁS HIPNOTIKUS ÖL- ADÁSOKAT ADHATZ; KIVÁNSÁGOD SZERINT BIZTOSÍTHATZ SZÁMOKRA SZERELMET ÉS ÖRÖK BARÁTSÁGOT; MEGŐRÍZHE- TED MAGAD MÁSAK BEFOLYÁSA ELLEN: FINANCIALIS TEKIN- TETBEN NAGY SIKERT ARATHATZ ÉS HATALOMRA TEHETZ SZERT.

A new-york-i intézet garanciát nyújt arra, hogy

űnnek azokat a titkokat feltárja, melyek a mondott- tak előérésére vezetnek. A hipnotizmus legnagyobb és legkeresettebb iskolája. Az intézet, mely szabá- dalmazva van az államtól, bevált minden adott ígé- retet. Ha ingyen példányt kíván, sziveskedjék csupán címét egy tíz filléres bélyeggel levezető lapon vagy egy 25 filléres bélyeggel ellátott levélben "New-York Institute of Science, Department 113 E., Rochester, New-York, U.S.A." címhez bektüdeni és az ingyen- példányt postafordultával díjmentesen megkapja.

Főügynököt

keresünk minden megye részére. Polgári körökből származó biztosítási ügynököket előnyben részesítünk. alkalmas azonban nyugdíjazott jegyzők, tanítók stb. részére is. Főköllék szigorú reális eljárás és kiter- jedt ismeretség a megyében. Óvadék nem kívántatik. Könnyű és bő kereset. Aján- latok címzendők az

Eszéki Kölcsonös Segélyző Szövetkezet magyarországi igazgatóságához.

Temesvár-Belváros, Hunyadi utca
4. sz., I. emelet. 5023

Az összes hazai

Zsák és Ponyva

gyárak készítményei nagyban és kicsinyben is a legnagyobb választékban kapható az

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél **Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)**

Kötél gyártás! **Telefon szám 649. Pokróc lerakat!**

